

NOTIFICATION

On the recommendations of Academic Council made in its 19th (4/2023) meeting held on 13.09.2023, the Syndicate in its 64th (4/2023) meeting held on 03.11.2023 has approved the curricula of the following academic programs for implementation w.e.f Fall 2023, already notified provisionally vide No. SU/Acad/23/1015 dated 01.11.2023:

1.	BS in Urdu	(Annex-‘A’)
2.	BS in Islamic Studies ✓	(Annex-‘B’)
3.	BS in English (Linguistics)	(Annex-‘C’)
4.	BS in English (Language & Literature)	(Annex-‘D’)
5.	BS in Media and Communication Studies	(Annex-‘E’)
6.	BS in Physical Education	(Annex-‘F’)
7.	BS in Fine Arts	(Annex-‘G’)
8.	BS in Textile Design	(Annex-‘H’)
9.	BS in Graphic Design	(Annex-‘I’)
10.	BS in Chemistry	(Annex-‘J’)
11.	BS in Physics	(Annex-‘K’)
12.	BS in Statistics	(Annex-‘L’)
13.	BS in Botany	(Annex-‘M’)
14.	BS in Mathematics	(Annex-‘N’)
15.	BS in Geology	(Annex-‘O’)
16.	BS in Geography	(Annex-‘P’)
17.	BS in Zoology	(Annex-‘Q’)
18.	BS in History	(Annex-‘R’)
19.	BS in Pakistan Studies	(Annex-‘S’)
20.	BS in Education	(Annex-‘T’)
21.	BS in Sociology	(Annex-‘U’)
22.	BS in Social Work	(Annex-‘V’)
23.	BS in Economics	(Annex-‘W’)
24.	BS in Psychology	(Annex-‘X’)
25.	BS in International Relations	(Annex-‘Y’)
26.	BS in Political Science	(Annex-‘Z’)

2. Further, on the recommendations of Academic Council made in its 19th (4/2023) meeting held on 13.09.2023, the Syndicate in its 64th (4/2023) meeting held on 03.11.2023 has approved the curricula of the following academic programs for implementation w.e.f Fall 2023:-

1.	BS in Information Management	(Annex-‘ZA’)
2.	BS in Arabic	(Annex-‘ZB’)
3.	BS in Persian	(Annex-‘ZC’)
4.	BS in Punjabi	(Annex-‘ZD’)
5.	BS in Digital and Social Media	(Annex-‘ZE’)
6.	BS in Strategic Communication	(Annex-‘ZF’)
7.	BS in Theatre, Film & Television	(Annex-‘ZG’)
8.	BS in Interior Design	(Annex-‘ZH’)
9.	BS in Bio-Chemistry	(Annex-‘ZI’)
10.	BS in Biotechnology	(Annex-‘ZJ’)
11.	B.Ed (Hons.) Elementary	(Annex-‘ZK’)
12.	BS in Special Education	(Annex-‘ZL’)
13.	BBA (4 Years)	(Annex-‘ZM’)
14.	BS in Commerce	(Annex-‘ZN’)
15.	BS in Banking and Finance	(Annex-‘ZO’)
16.	BS in Entrepreneurship and SME Management	(Annex-‘ZP’)
17.	BS in Public Administration	(Annex-‘ZQ’)
18.	BS in Business Analytics	(Annex-‘ZR’)

**CURRICULAM OF BS IN PUNJABI
(4 YEARS PROGRAM)
W.E.F FALL 2023**

**DEPARTMENT OF PUNJABI LANGUAGE,
LITERATURE & CULTURE**

**Faculty of Arts and Humanities
University of Sargodha**

Overview:

Study of literature is usually meant to enrich students with good communication and debating skills, confidence, moral values and prepare them to act as an active and vibrant member of the society. It enables students to think out of the box.

As a region Punjab holds a glorious past as the cradle of Indus Valley Civilisation, and later acting as a gateway to Indian Gangetic plains for the Middle Eastern traders, kings, explorers, and travelers. Its importance within the subcontinent has been underlined both by a turbulent history and contemporary events. Punjabi language has a rich treasure of literary traditions. This program is a foundation to explore this treasure. This academic program aims to promote the study of Punjabi language, literature, culture and history with the goal of supporting greater understanding and use of Punjabi as a major world language. Through this program, the Department offers students the opportunity to become writers, researchers and critical thinkers. In the modern era, study of native literature and culture has gain even more importance as, in a rapidly changing world; the interaction between different cultures has posed new challenges.

Degree Program	BS in Punjabi
Duration	Minimum 4-Years (8-Semesters), Maximum 6-Years (12-Semesters)
Admission Requirements:	At least 45% marks in Intermediate P-I/P-II or equivalent
Degree Completion Requirements:	130 Credit Hours

1. General Education (Gen Ed) Requirements: (Mandatory/Core Courses, minimum 30 credit hours):

Sr. #	Semester	Course Code	Course Title	Credit Hours	Prerequisite
1	I	URCG-5118	Functional English	3(3-0)	Nil
2	I	URCG-5123	Applications of Information and Communication Technologies (ICT)	3(2-1)	Nil
3	I	URCG-5105 URCG-5126	Islamic Studies (OR) Religious Education/Ethics	2(2-0)	Nil
4	II	URCG-5120	Exploring Quantitative Skills	3(3-0)	Nil
5	II	URCG-5112	Fables, Wisdom Literature and Epic	2(2-0)	Nil
6	II	URCG-5116	Science of Society-I	2(2-0)	
7	II	URCG-5127	Seerat of the Holy Prophet (SAW) *	1(1-0)	Nil
8	III	URCG-5119	Expository Writing	3(3-0)	Nil
9	III	URCG-5121	Tools for Quantitative Reasoning	3(3-0)	Nil
10	III	URCG-5122	Ideology and Constitution of Pakistan	2(2-0)	Nil
11	IV	URCG-5124	Entrepreneurship	2(2-0)	Nil
12	IV	URCG-5125	Civics and Community Engagement	2(2-0)	Nil
13	IV	URCG-5114	Basic Science	3(2-1)	Nil
14	I-VIII	URCG-5111	Translation of Holy Quran I, II, III & IV*	NC	Nil
General Education Courses Cr. Hours Total				31	

*For Muslim students only

2. Major Courses

Sr #	Course Code	Course Title	Cr. Hours	Prerequisite (mention course code only)
1	PUNJ-5101	Genres of Punjabi Literature (پنجابی ادب دیاں صنعاں)	3(3-0)	Nil
2	PUNJ-5102	History of Punjabi Prose (پنجابی نثر دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
3	PUNJ-5103	Modern Punjabi Poetry-I (نویں پنجابی نظم)	3(3-0)	Nil
4	PUNJ-5104	Selected Punjabi Prose and Poetry (چونویں پنجابی نثر تے نظم)	3(3-0)	Nil
5	PUNJ-6205	History of Poetic Literature (شعری ادب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
6	PUNJ-6207	Punjabi Ghazal (پنجابی غزل)	3(3-0)	Nil
7	PUNJ-6208	Punjabi Linguistics (پنجابی لسانیات)	3(3-0)	Nil
8	PUNJ-6209	Special Study of Heer Damodar (انحصاری مطالعہ: ہیر دمور)	3(3-0)	Nil

9	PUNJ-6210	Patriotic Literature	(قومی ادب)	3(3-0)	Nil
10	PUNJ-6212	Punjabi Novel	(پنجابی ناول)	3(3-0)	Nil
11	PUNJ-6213	Folk Literature	(لوک ادب)	3(3-0)	Nil
12	PUNJ-6214	Classical Poetry	(کلاسیک شاعری)	3(3-0)	Nil
13	PUNJ-6215	Punjabi Tales	(پنجابی داستانیں)	3(3-0)	Nil
14	PUNJ-6216	Special Study of Heer Waris Shah	(خصوصی مطالعہ: ہیر وارث شاہ)	3(3-0)	Nil
15	PUNJ-6217	Literary Translations in Punjabi	(پنجابی ادب کی تراجم)	3(3-0)	Nil
16	PUNJ-6219	Theoretical Criticism	(نظری تنقید)	3(3-0)	Nil
17	PUNJ-6220	Principles of Research	(تحقیق کے اصول)	3(3-0)	Nil
18	PUNJ-6221	Gurmukhi Script	(گورکھی رسم الخط)	3(3-0)	Nil
19	PUNJ-6222	Punjabi Short Story	(پنجابی کہانی)	3(3-0)	Nil
20	PUNJ-6224	Literary Tradition of Eastern Punjab	(پڑھنے والے پنجاب کی ادبی روایت)	3(3-0)	Nil
21	PUNJ-6225	Punjabi Drama	(پنجابی ڈراما)	3(3-0)	Nil
22	PUNJ-6226	Waars and Epics	(دراں تے جگ نامے)	3(3-0)	Nil
23	PUNJ-6227	Applied Criticism	(عملی تنقید)	3(3-0)	Nil
24	PUNJ-6228	Modern Punjabi Poetry-II	(نویں پنجابی نظم-II)	3(3-0)	PUNJ-5103
25	PUNJ-6230	History of the Punjab through Folk Literature	(لوک ادب اور پنجاب کی تاریخ)	3(3-0)	Nil
26	PUNJ-6232	Religious Literature in Punjabi	(پنجابی ادب کی مذہبی ادب)	3(3-0)	Nil
Major Subject Courses Credit Hours Total					78

3. Interdisciplinary/Allied courses: Minimum 12 credit hours:

Sr. #	Course Code	Course Title	Cr. Hours	Prerequisite
1	URDU-5102	Functional Urdu	03	Nil
2	HIST-5101	Introduction to History	03	Nil
3	PEDU-6435	Introduction to Sports Sciences & Physical Education	03	Nil
4	INFM-6430	Information Literacy	03	Nil
5	MCOM-5101	Conventional and Digital Communication	03	Nil
Interdisciplinary/ Allied Courses Credit Hours Total				15

4. Field experience/ Internship: Minimum 03 credit hours:

Sr. #	Course Code	Course Title	Cr. Hours
1	PUNJ-6233	Internship*	03(0-3)
Field Experience/ Internship Courses Credit Hours Total			03

*Lasting 6-8 weeks and ideally scheduled during summer breaks after 6th semester. (Not included in regular semester workload)

5. Capstone project: Minimum 03 credit hours:

Sr. #	Course Code	Course Title	Cr. Hours
1	PUNJ-6234	Capstone Project	03
Capstone Project Credit Hours Total			03

6. Summary:

Sr. #	Category	No. of Courses	Credit Hours
1	General Courses	14	31
2	Subject Major Courses	26	78
3	Allied/ Interdisciplinary Courses	05	15
4	Internship	01	03
5	Capstone Project	01	03
Total		47	130

Scheme of Studies BS in Punjabi

Semester-I

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-01	URCG-5118	Functional English	3(3-0)	Nil
GE-02	URCG-5123	Applications of Information and Communication Technologies (ICT)	3(2-1)	Nil
GE-03	URCG-5105 URCG-5126	Islamic Studies (OR) Religious Education/Ethics	2(2-0)	Nil
GE-04(i)	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-I*	0(0-1)	Nil
Major-1	PUNJ-5101	Genres of Punjabi Literature (ਪੰਜਾਬੀ ادب کے اقسام)	3(3-0)	Nil
Major-2	PUNJ-5102	History of Punjabi Prose (پنجابی نثر کی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Major-3	PUNJ-5103	Modern Punjabi Poetry-I (نوریں پنجابی نظم)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

**For Muslim students only*

Semester-II

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-05	URCG-5120	Exploring Quantitative Skills	3(3-0)	Nil
GE-06	URCG-5112	Fables, Wisdom Literature and Epic	2(2-0)	Nil
GE-07	URCG-5116	Science of Society-I	2(2-0)	Nil
GE-08	URCG-5127	Seerat of the Holy Prophet (SAW) *	1(1-0)	Nil
Major-4	PUNJ-5104	Selected Punjabi Prose and Poetry (چونویں پنجابی نثر و نظم)	3(3-0)	Nil
Major-5	PUNJ-6205	History of Poetic Literature (شعری ادب کی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Major-6	PUNJ-6213	Folk Literature (لوک ادب)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

**For Muslim students only*

Semester-III

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-09	URCG-5119	Expository Writing	3(3-0)	Nil
GE-10	URCG-5121	Tools for Quantitative Reasoning	3(3-0)	Nil
GE-11	URCG-5122	Ideology and Constitution of Pakistan	2(2-0)	Nil
GE-04(ii)	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-II*	0(0-1)	Nil
Major-7	PUNJ-6214	Classical Poetry (کلاسیکی شاعری)	3(3-0)	Nil
Major-8	PUNJ-6207	Punjabi Ghazal (پنجابی غزل)	3(3-0)	Nil
Major-9	PUNJ-6208	Punjabi Linguistics (پنجابی لسانیات)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

**For Muslim students only*

Semester-IV

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-12	URCG-5124	Entrepreneurship	2(2-0)	Nil
GE-13	URCG-5125	Civics and Community Engagement	2(2-0)	Nil
GE-14	URCG-5114	Basic Science	3(2-1)	Nil
Major-10	PUNJ-6212	Punjabi Novel (پنجابی ناول)	3(3-0)	Nil
Major-11	PUNJ-6215	Punjabi Tales (پنجابی داستانیں)	3(3-0)	Nil
Major-12	PUNJ-6216	Special Study of Heer Waris Shah (خصوصی مطالعہ ہیر وارث شاہ)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			16	

Semester-V

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-01	URDU-5102	Functional Urdu	3(3-0)	Nil
ID-02	HIST-5101	Introduction to History	3(3-0)	Nil
GE-04(iii)	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-III*	NC	Nil
Major-13	PUNJ-6217	Literary Translations in Punjabi (پنجابی ادبی تراجم)	3(3-0)	Nil
Major-14	PUNJ-6232	Religious Literature in Punjabi (پنجابی دینی ادب)	3(3-0)	Nil
Major-15	PUNJ-6219	Theoretical Criticism (نظری تنقید)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	

*For Muslims students only

Semester-VI

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-03	INFM-6430	Information Literacy	03(3-0)	Nil
Major-16	PUNJ-6221	Gurmukhi Script (گورکھی رسم الخط)	03(3-0)	Nil
Major-17	PUNJ-6222	Punjabi Short Story (پنجابی کہانی)	03(3-0)	Nil
Major-18	PUNJ-6224	Literary Tradition of Eastern Punjab (پنجاب دنی ادبی اریٹ)	03(3-0)	Nil
Major-19	PUNJ-6209	Special Study of Heer Damodar (خصوصی مطالعہ ہیر دموور)	03(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	

Summer Semester (For Internship)

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours
Compulsory	PUNJ-6233	Internship	03(0-3)

Semester-VII

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-04	PEDU-6435	Introduction to Sports Sciences & Physical Education	3(3-0)	Nil
GE-04(iv)	URCG-5111	Translation of Holy Quran-IV*	NC	Nil
Major-20	PUNJ-6225	Punjabi Drama (پنجابی ڈراما)	3(3-0)	Nil
Major-21	PUNJ-6226	Waars and Epics (واریاں تے جگت تارے)	3(3-0)	Nil
Major-22	PUNJ-6220	Principles of Research (کھوج دے اصول)	3(3-0)	Nil
Compulsory	PUNJ-6234	Capstone Project	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	

*For Muslims students only

Semester-VIII

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
ID-05	MCOM-5101	Conventional and Digital Communication	3(3-0)	Nil
Major-23	PUNJ-6227	Applied Criticism (محلّی تنقید)	3(3-0)	Nil
Major-24	PUNJ-6228	Modern Punjabi Poetry-II (نوریں پنجابی نظم-II)	3(3-0)	PUNJ-5103
Major-25	PUNJ-6210	Patriotic Literature (قومی ادب)	3(3-0)	Nil
Major-26	PUNJ-6230	History of the Punjab through Folk Literature (لوک ادب راجھیاں پنجاب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			15	
Degree Program Credit Hours Total			130	

Semester-I

The course aims at providing understanding of a writer's goal of writing (i.e. clear, organized and effective content and to use that understanding and awareness for academic reading and writing. The objectives of the course are to make the students acquire and master the grammatical academic writing skills. The course would enable the students to develop argumentative writing techniques. The students would be able to logically add specific details on the topics such as facts, examples and statistical or numerical values. The course will also provide insight to convey the knowledge and ideas in an objective and persuasive manner. Furthermore, the course will also enhance the students' understanding of ethical considerations in writing academic assignments and topics including citation, plagiarism, formatting and referencing the sources as well as the technical aspects involved in referencing.

Contents

Developing Analytical Skills

1. Transitional devices (word, phrase and expressions)
2. Development of ideas in writing
3. Reading Comprehension
4. Precis Writing
5. Developing argument
6. Sentence structure: Accuracy, variation, appropriateness, and conciseness
7. Appropriate use of active and passive voice
8. Organization and Structure of a Paragraph
9. Organization and structure of Essay
10. Types of Essays

Recommended Texts

1. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). New York: Routledge.
2. Eastwood, J. (2011). *A Basic English grammar*. Oxford: Oxford University Press.
3. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills* (3rd ed.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.
4. Swan, M. (2018). *Practical English usage* (8th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Suggested Readings

1. Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S., Finegan, E., & Quirk, R. (1999). *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow Essex: MIT Press.
2. Cresswell, G. (2004). *Writing for academic success*. London: SAGE.
3. Johnson-Sheehan, R. (2019). *Writing today*. Don Mills: Pearson.
4. Silvia, P. J. (2019). *How to write a lot: A practical guide to productive academic writing*. Washington: American Psychological Association
5. Thomson, A. J., & Martinet, A. V. (1986). *A Practical English Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

The course introduces students to information and communication technologies and their current applications in their respective areas. Objectives include basic understanding of computer software, hardware, and associated technologies. They can make use of technology to get maximum benefit related to their study domain. Students can learn how the Information and Communications systems can improve their work ability and productivity. How Internet technologies, E-Commerce applications and Mobile Computing can influence the businesses and workplace. At the end of semester students will get basic understanding of Computer Systems, Storage Devices, Operating systems, E-commerce, Data Networks, Databases, and associated technologies. They will also learn Microsoft Office tools that include Word, Power Point, and Excel. They will also learn Open office being used on other operating systems and platforms. Specific software related to specialization areas are also part of course. Course will also cover computer ethics and related Social media norms and cyber laws.

Contents:

1. Introduction, Overview and its types
2. Hardware: Computer Systems & Components, Storage Devices and Cloud Computing
3. Software: Operating Systems, Programming and Application Software
4. Introduction to Programming Language
5. Databases and Information Systems Networks
6. The Hierarchy of Data and Maintaining Data
7. File Processing Versus Database Management Systems
8. Data Communication and Networks
9. Physical Transmission Media & Wireless Transmission Media
10. Applications of smart phone and usage
11. The Internet, Browsers and Search Engines
12. Websites Concepts, Mobile Computing and their applications
13. Collaborative Computing and Social Networking
14. E-Commerce & Applications
15. IT Security and other issues
16. Cyber Laws and Ethics of using Social media
17. Use of Microsoft Office tools (Word, Power Point, Excel), mobile apps or other similar tools depending on the operating system
18. Other IT tools/software specific to field of study of the students if any

Recommended Texts:

1. Vermaat, M. E. (2018). *Discovering computers: Digital technology, data and devices*. Boston: Cengage Learning.

Suggested Readings

1. O'Leary, T. J., & O'Leary, L. I. (2017). *Computing essentials* (26th ed.). San Francisco: McGraw Hill Higher Education.
2. Schneider, G. M., & Gersting, J. (2018). *Invitation to computer science*. Boston: Cengage Learning.

Islamic Studies engages in the study of Islam as a textual tradition inscribed in the fundamental sources of Islam; Qur'an and Hadith, history and particular cultural contexts. The area seeks to provide an introduction to and a specialization in Islam through a large variety of expressions (literary, poetic, social, and political) and through a variety of methods (literary criticism, hermeneutics, history, sociology, and anthropology). It offers opportunities to get fully introductory foundational bases of Islam in fields that include Qur'anic studies, Hadith and Seerah of Prophet Muhammad (PBUH), Islamic philosophy, and Islamic law, culture and theology through the textual study of Qur'an and Sunnah. Islamic Studies is the academic study of Islam and Islamic culture. It majorly comprises the importance of life and that after death. It is one of the best systems of education, which makes an ethically groomed person with the qualities which he/she should have as a human being. The basic sources of the Islamic Studies are the Holy Qur'an and Sunnah or Hadith of the Holy Prophet Muhammad ﷺ. The learning of the Qur'an and Sunnah guides the Muslims to live peacefully.

Contents

1. Study of the Qur'an (Introduction to the Qur'an, Selected verses from Surah Al-Baqarah, Al-Furqan, Al-Ahzab, Al-Mu'minoon, Al-An'am, Al-Hujurat, Al-Saff)
2. Study of the Hadith (Introduction to Hadith literature, Selected Ahadith (Text and Translation))
3. Introduction to Qur'anic Studies
4. Basic Concepts of Qur'an
5. History of Quran
6. Basic Concepts of Hadith
7. History of Hadith
8. Kinds of Hadith
9. Uloom –ul-Hadith
10. Sunnah & Hadith
11. Seeratul-Nabi (PBUH), necessity and importance of Seerat, role of Seerah in the development of personality, Pact of Madinah, Khutbah Hajjat al-Wada' and ethical teachings of Prophet (PBUH)
12. Legal Position of Sunnah
13. Islamic Culture & Civilization
14. Characteristics of Islamic Culture & Civilization
15. Historical Development of Islamic Culture & Civilization
16. Comparative Religions and Contemporary Issues
17. Impact of Islamic civilization
- 18.

Recommend Texts

1. Hassan, A. (1990). *Principles of islamic jurisprudence*. New Dehli: Adam Publishers.
2. Zia-ul-Haq, M. (2001). *Introduction to al-Sharia al-Islamia*. Lahore: Aziz Publication.

Suggested Readings

1. Hameedullah, M. (1957). *Introduction to Islam*. Lahore: Sh M Ashraf Publisher.
2. Hameedullah, M. (1980). *Emergence of Islam*. New Dehli: Adam Publishers.
3. Hameedullah, M. (1942). *Muslim conduct of state*. Lahore: Sh M Ashraf Publisher.

URCG-5126

Religious Education/ Ethics
(For non Muslim Students in lieu of Islamic Studies)

2(2-0)

1. Meaning and Scope of Ethics.
2. Relation of Ethics with:
 - (a) Religion
 - (b) Science
 - (c) Law
3. Historical Development of Morality:
 - (a). Instinctive Moral Life.
 - (b). Customary Morality.
 - (c). Reflective Morality.
4. Moral Theories:
 - (a). Hedonism (Mill)
 - (b). Intuitionism (Butler)
 - (c). Kant's Moral Theory.
5. Moral Ethics and Society.
 - (a). Freedom and Responsibility.
 - (b). Tolerance
 - (c). Justice
 - (d). Punishment (Theories of Punishment)
6. Moral Teachings of Major Religions:
 - a). Judaism
 - b). Christianity
 - c). Islam
7. Professional Ethics:
 - a). Medical Ethics
 - b). Ethics of Students
 - c). Ethics of Teachers
 - d). Business Ethics

Reference Books:

1. William Lille. An Introduction to Ethics., London Methuen & Co. latest edition.
2. Titus, H.H. Ethics for Today. New York: American Book, latest edition.
3. Hill, Thomas. Ethics in Theory and Practice. N.Y. Thomas Y. Crowel, latest edition
4. Ameer Ali, S. The Ethics of Islam. Calcutta: Noor Library Publishers, latest edition
5. Donaldson, D.M. Studies in Muslim Ethics. London: latest edition. 6. Sayeed, S.M.A.(Tr.) Ta'aruf-e-Akhlaqiat. Karachi: BCC&T, Karachi University

URCG-5111

Translation of the Holy Quran-1

0(0-1)

Course Objectives

- To familiarize the students to keys and fundamentals of recitation of the holy Quran.
- To develop the skill of the students of recitation the last revelation.
- Students will learn the basic Arabic grammar in a practical way.
- To develop an eagerness among the students to explore the last divine Book.

Course Contents:

- تیسواں پارہ - ناظرہ مع تجوید
- بنیادی عربی گرامر
- اسم اور اسکے متعلقات: اسم فاعل، مفعول، تفضیل، مبالغہ
- فعل اور اسکی اقسام: ماضی، مضارع، امر، نہی
- حرف اور اسکی اقسام: حرف علت، حرف جار، مشبہ بالفعل
-

Memorization:

- تیسویں پارے کی آخری بیس سورتیں (حفظ مع ترجمہ)

(پنجابی ادب-ریاں صنفاں)

کسے وی ادب وچ ادبی صنفاں دا تعارف نویں پڑھیاراں لئی بہت معنی رکھد اے کیوں جے ایس راہیں ادوہ ادس زبان دسے ادبی مہاڑاں توں جانوہو ندسے نیں۔ پنجابی ادب دی جھولی و نوون صنفاں نال بھری پئی اے۔ ایہناں وچوں کجھ تاں اجیہیاں صنفاں ہن جیہڑیاں دو جیاں زبانوں دسے ادب وچ وی پائیاں جاندیاں نیں جد کہ بہت ساریاں اجیہیاں صنفاں وی ہن جیہڑیاں ادبی کھیتر وچ نویکلتا رکھدیاں نیں تے۔ ایس کورس وچ پنجابی ادب دیاں مشہور صنفاں بارے مڈھلی واقفی شامل اے۔ ایس وچ نظم تے نثر دوہاں نوں تھان دتی گئی اے تاں جے پڑھیار پنجابی ادب دی رنگارنگی نوں ماندیاں ہو یاں ایس نال اپنی جڑت بنا سکے۔ ایہہ صرف بنیادی واقفی واکورس اے۔ ایس کورس نوں دو حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ شعری صنفاں تے دو جے وچ نثری صنفاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایس کورس وچ ایہناں صنفاں بارے صرف تعارفی پڑھائی شامل اے تے ایہناں بارے کھلا رویں موضوعات اگلے سمسٹر اں وچ چھوہے جان گے۔ ایہہ کورس پڑھیاراں وچ پنجابی ادب بارے پریراناں و دھادا دیوے گاتے ادہناں نوں اگلے سمسٹر اں وچ ایہناں بارے بھرویں گل بات نوں سمجھن وچ مدد دیوے گا۔

Contents:**الف: شعری صنفاں:**

حمر، نعت، منقبت، معراج نامہ، نور نامہ، حلیہ شریف، جنگ نامہ،
مرثیہ، دوہڑہ، مثنوی، رباعی، قطعہ، بیت، سی حرفی، گیت، غزل،
بارھاں مانہہ، کافی، وار، نظم، معری نظم، آزاد نظم تے نثری نظم وغیرہ

ب: نثری صنفاں:

لوک کہانی، ناول، افسانہ، ڈرامہ، مضمون، انشائیہ، سفر نامہ، طنز و مزاح، تنقید نگاری

Recommended Texts:

- 1۔ اختر جعفری، سید، اسلم رانا تے نور احمد ثاقب (س۔ن)، تنقیدی وچار۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- 2۔ اختر جعفری، ڈاکٹر (2003ء)، پنجابی ادبی صنفاں۔ لاہور: ایسپوریم پبلشرز،
- 3۔ سعید بھٹنا (2018ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

Suggested Readings:

- 1۔ سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- 2۔ عبدالغفور قریشی (1987ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادب بورڈ

PUNJ-5102

History of Punjabi Prose

3(3-0)

(پنجابی نثر: دی تاریخ)

ادب وچ نثری صنفناں وی نظم جی ہی اہمیت رکھدیاں نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی دے نثری ادب دے پچھو کڑ بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ دنیا بھر دے ادب وانگوں پنجابی وچ دی نثری ادب دا مذہ نظم توں بہت چر بعد بچھاتے پنجابی دے نثری ادب وچ حضرت نوشہ گنج بخش دے و عظاں نوں ایہہ اڈھلا نمونہ نیا گیا۔ ایہناں و عظاں توں بعد فقہی ادب دیاں لکھتاں ملدیاں نیں تے پھیر اجو کیاں صنفناں جیوں کہ ناول، افسانے تے ڈرامے تائیں گل اپڑدی اسے۔ ایس کورس راہیں پڑھیاں نثری ادب دے ایس ارتقائی پندھ بارے جان سکھن گے تے دیلے نال زبان دے بدلے سبھا تے دو جیاں زبان نال میل ملاپ پاروں لفظالی وچ واپرن والیاں تبدیلیاں بارے وی جانو ہون گے۔ انج ایس کورس واک اضافی فائدہ لسانیات دی مذہ حلی جانکاری دی پر اپنی وی ہوئے گا کیوں جے سے دے نال نال بدلدی لفظالی، اپنے دور دے سیاسی تے سماجی حالات تے زبان تے لہجیاں دے آجی و ناند رے تے زبان دی و نودن و میجدی شکل ایہہ سارے لسانیات دے موضوع نیں تے پڑھیاں پنجابی ادب دی نثری تاریخ نوں پڑھدیاں ایہناں ساریاں موضوعاں وچوں نکلھے گا۔ ایس کورس وچ ابتدائی فقہی ادب دے تے وی موجود نیں جیوں راہیں مذہلے فقہی ادب بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ پنجابی وچ فقہی ادب وی بہت ودھیا پدھرتے سر جیا گیا اے۔ پنجابی دے فقہی ادب دانویکلا گن ایہہ ایدھ پدھر اڈھنگ اے جیوں نے وائی وان تے پینڈور، ہتل نوں دین دی مذہ حلی جانکاری بخشی۔

Contents:

1. پنجابی نثری ادب دا پچھو کڑ
2. نوشہ گنج بخش دے و عظاں وچوں متن دی تشریح
3. مواعظ نوشہ دی لسانی اہمیت
4. پنجابی نثر وچ فقہی ادب
5. تخلیقی نثر: ناول، افسانہ، ڈراما
6. مضمون

Recommended Texts:

- شرافت نوشاہی، مرتب (1393ھ)، مواعظ نوشہ۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- شہباز ملک، ڈاکٹر (1987ء)، پکی روٹی۔ لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings:

- حمید اللہ ہاشمی (1972ء)، پنجابی ادب دی مختصر تاریخ۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- سعید ٹھٹھا (1997ء)، سانجھہ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- (1986ء)، آزادی مگروں پنجابیا دے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

PUNJ-5103

Modern Punjabi Poetry-I

3(3-0)

(نویں پنجابی نظم - 1)

پنجابی ادب وچ غزل اردو تے فارسی دے اثر ہیٹے آئی۔ پنجابی دیاں کلاسیکی صنفاں جیویں کہ کافی، وار تے باراں ماہو غیرہ وانگوں غزل بہت زیادہ نامناتاں حاصل نہ کر سکی پر پنجابی شاعراں ایس ریت نوں بہت سوہنا بھانہن دے آہر کیئے نیں۔ ایس کورس وچ جدید پنجابی شاعراں دی کجھ چو نویں شاعری دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس نوں دو حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلا حصہ غزل تے دو جا نظم تے مشتمل اے۔ ایہہ اک تعارفی کورس اے تے اگے چل کے پڑھیار ایہناں صنفاں بارے کھارواں مطالعہ کرن گے۔ ایس کورس وچ کجھ جدید شاعران دی صرف نمونے دی شاعری نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں چو نویں شاعراں دی اک اک غزل یاں نظم دا مطالعہ کرن توں بعد پڑھیاراں نوں متن دی تشریح دے نال نال ایہناں شاعراں دے اسلوب بارے وی جانکاری دتی جاوے گی۔

Contents:**الف: غزل**

1. لگا عشق دا دل نوں روگ کیوں
2. رہ سکدی اے سچ اوہنوں
3. دل تے جو کجھ بیت گئی اے
4. جو بول زبانون نکل گیا
5. جو دور تارا ظاہرے دا اے، میں نہیں مندا
6. مرن توں ڈر دے او بادشاہو

مولانا بخش کنتہ
پیر فضل گجراتی
رؤف شیخ
سلیم کاشر
ریاض احمد شاد
تجمل کلیم

ب: نظم

1. ون دا بوٹا
2. سورج تے دھرتی
3. سفر دی رات
4. دو جی موت
5. ایہہ نہیں مینڈھا گر اس
6. نیں جیون دی
7. چندے نی
8. جہلم دے پل تے

شریف سنجابی
احمد راہی
مینیر نیازی
الطاف قریشی
باقی صدیقی
بشیر مندر
افضل ساحر
انور مسعود

Suggested Texts:

- پیر فضل گجراتی (1965ء)، ڈوبنگھے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلشنگ ہاؤس
- مینیر نیازی، (1986ء)، سفر دی رات، لاہور: مکتبہ میری لائبریری

Recommended Readings:

- سعید بٹنا، مرتب (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے ایچ پبلشرز
- سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید جلی کیشنز
- اسلم رانا (1991ء)، رنگ سنگ۔ لاہور: عزیز پبلشرز

Semester-II

Since ancient times, numbers, quantification, statistics and mathematics has played a central role in scientific and technological development. In the 21st century, Quantitative Reasoning (QR) skills are essential for life as they help to better understand socio-economic, political, health, education, and many other issues, an individual now faces in daily life. The skills acquired by taking this course will help the students to apply QR methods in their daily life and professional activities. This course will also change student's attitude about statistics and mathematics. It will not only polish their QR skills, but also enhance their abilities to apply these skills.

Contents:

1. Introduction to quantitative reasoning
2. Overview of contributions of Mathematicians and Statisticians especially Muslim scholars.
3. Types of standard numbers
4. Proportions, rates, ratio and percentages
5. Odds and odds ratio
6. Scale of measurements
7. Number sequence and series
8. Unit analysis as a problem-solving tool
9. Data handling (small and large)
10. Data errors, absolute and relative and their applications
11. Descriptive statistics
12. Rules of counting: multiplication rule, factorial, permutation and combination
13. Probability and its application in real life
14. A graphical perspective through Venn Diagram
15. Financial indicator analysis, and money management (profit, loss, simple and compound interest)
16. Practical scenarios involving algebraic expressions: linear and quadratic

Recommended Texts:

1. Akar, G. K., Zembat, İ. Ö., Arslan, S., & Thompson, P. W. (2023). *Quantitative Reasoning in Mathematics and Science Education*. 1st Ed., Springer, USA.
2. Peck, R., Olsen, C., & Devore, J. L. (2015). *Introduction to statistics and data analysis*. 5th Ed., Brooks Cole, USA.
3. Devlin, K. J. (2012). *Introduction to mathematical thinking*. Palo Alto, CA: Keith Devlin.

Suggested Readings:

1. Triola, M. F., Goodman, W. M., Law, R., & Labute, G. (2006). *Elementary statistics*. Reading, MA: Pearson/Addison-Wesley.
2. Blitzer, R., & White, J. (2005). *Thinking mathematically*. Pearson Prentice Hall.

The course will enable students to explore human experiences, cultivate an appreciation of the past, enrich their capacity to participate in the life of their times, and enable an engagement with other cultures and civilizations, both ancient and modern. But independently of any specific application, the study of these subjects teaches understanding and delight in the highest achievements of humanity. The three components of the course, including fables, wisdom literature and epic, will enable the learners to explore and understand the classic tradition in literature. Development of personal virtue, a deep Sufi ethic and an unwavering concern for the permanent over the fleeting and the ephemeral are some of the key themes explored in the contents that will develop an intimate connection between literature and life.

Contents:

1. Fables

The Fables of Bidpai

The Lion and the Bull

The Ring-dove

The Owls and the Crows

Selected poem from Bang-i-Dara

2. Gulistan-e- Sa'di

Ten hikāyāt from John T. Platts, *The Gulistan*

3. Epic

THE SHĀHNĀMA OF FIRDAUSI

Recommended Texts:

1. John T. P. (1876). *The Gulistan; or, Rose Garden of Shaikh Muslihu'd- Dīn Sa'dī of Shīrāz*. London: Wm. II. Allen.
2. Chishti, Y.S. (1991). *Sharaḥ-i bāng-i darā*. Lāhaur: Maktaba-i ta'mīr-i insāniyat

Suggested Readings:

1. Thackston, W. (2000). *A Millennium of Classical Persian Poetry*. Maryland: Ibex Publishers.
2. Wood, R. (2013). *Kalila and Dimna: Fables of Conflict and Intrigue*. United Kingdom: Medina Publishing, Limited.

This course will introduce students with the subject matter of social science, its scope, nature and ways of looking at social phenomenon. It will make the participants acquaintance with the foundations of modern society, state, law, knowledge and selfhood. While retaining a focus on Pakistani state and society, students will encounter theoretical concepts and methods from numerous social science disciplines, including sociology, politics, economics anthropology and psychology and make them learn to think theoretically by drawing on examples and case studies from our own social context. Students will be introduced to the works of prominent social theorists from both western and non-western contexts. Instruction will include the use of written texts, audio-visual aids and field visits.

Learning Outcomes:

The course has following outcomes:

It will

- Introduce student with the nature of human social behavior and foundations of human group life
- Analyze the reciprocal relationship between individuals and society.
- Make student aware with the nature of societies existing in modern world
- Make students familiar with the philosophy of knowledge of social sciences
- Introduce students with the works of prominent theories explain human group behavior
- Help students to understand the foundations of society including culture, socialization, politics and economy
- Introduce students with various dimensions of social inequalities with reference to gender, race, ethnicity and religion
- Make them aware about the understanding of various themes pertains to social science in local context
- Help them recognize the difference between objective identification of empirical facts, and subjective formulation of opinionated arguments

Course Outlines:

1. Introduction to Social Sciences

- Social world, Human Social behavior, Foundations of society
- Evolution of Social sciences
- Philosophy of Science
- Scope and nature of social sciences
- Modernity and social sciences
- Branches of social science: Sociology, Anthropology, Political Science, Economics

Society and Community, Historical evolution of Society

- Types of Societies
- Foraging society, Horticultural society, Pastoralist society
- Agrarian societies, Industrial society, Postindustrial society

2.Philosophy of Knowledge in social Science and social inquiry

- Understanding social phenomenon
- Alternative ways of knowing
- Science as a source to explore social reality
- Objectivity, Value-Free research

- Positivism vs Interpretivism
- Qualitative vs Quantitative

3. Culture and Society

- Idea of Culture, Assumptions of Culture
- Types, Components, Civilization and culture
- Individual and culture. Cultural Ethnocentrism, Cultural Relativism
- Outlook of Pakistani culture
- Global Flows of culture, Homogeneity, Heterogeneity

4 Social Stratification and Social inequality

- Dimensions of inequality, Social class
- Gender, Race, Religion, Ethnicity, Caste
- Patterns of social stratification in Pakistan
- Class, caste system in agrarian society
- Ascription vs Achievement, Meritocracy
- Global stratification in modern world, Global patterns of inequality

5 Personality, Self and Socialization

- Concept of self, Personality
- Nature vs Nurture, Biological vs Social
- Development of Personality
- Socialization as a process, Agents of socialization
- Socialization and self/group identity

6. Gender and Power

- Understanding Gender
- Social construction of Patriarchy
- Feminism in Historical context, Gender Debates
- Gender and Development
- Gender issues in Pakistani society, Women Participation in politics, economy and education
- Toward a gender sensitive society, Gender mainstreaming

Pakistan: State, Society, Economy and Polity

- Colonialism, colonial legacy, National identity
- Transformation in Pakistani society: Traditionalism vs Modernism
- Economy, Informality of Economy, Modern economy and Pakistan
- Political Economy, Sociology of Economy

Recommended Textbooks and Reading Materials:

1. Giddens, A. (2018). Sociology (11th ed.). UK: Polity Press.
2. Henslin, J. M. (2018). Essentials of Sociology: A Down-to-Earth Approach.(18th Edition) Pearson Publisher.
3. Macionis, J. J. (2016). Sociology (16th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
4. Qadeer, M. (2006) Pakistan - Social and Cultural Transformation in a Muslim Nation.
5. Smelser, N.J. and Swedburg, R., The Handbook of Economic Sociology, Chapter 1 'Introducing Economic Sociology', Princeton University Press, Princeton.
6. Systems of Stratification | Boundless Sociology (no date). Available at:

<https://courses.lumenlearning.com/boundless-sociology/chapter/systems-of-stratification/>

7. Jalal, A. (ed.) (1995) 'The colonial legacy in India and Pakistan', in Democracy and Authoritarianism in South Asia: A Comparative and Historical Perspective. Cambridge: Cambridge University Press (Contemporary South Asia)
8. Zaidi, S. A. (2015) Issues in Pakistan's Economy: A Political Economy Perspective. Oxford University Press. Chapter 26
9. Akhtar, A. S. (2017) The Politics of Common Sense: State, Society and Culture in Pakistan. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Smelser, N.J. and Swedburg, R., The Handbook of Economic Sociology, Chapter 1 'Introducing Economic Sociology', Princeton University Press, Princeton.

مطالعہ سیرت النبی صلی اللہ علیہ وسلم

Course Code

URCG-5127

Title	Description
Semester	
Nature of Course	
No. of C.Hrs.	1(1-0)
Total Teaching weeks	18
Objectives of the Course	<p>۱۔ طلبہ کو مطالعہ سیرتِ مطہرہ کی ضرورت و اہمیت سے آگاہ کرنا ۲۔ تغیرِ شخصیت میں مطالعہ سیرتِ مطہرہ کے کردار کو واضح کرنا ۳۔ بھٹ نبوی کے موقع پر اقوامِ عالم کی عمومی صورت حال سے آگاہ کرنا ۴۔ رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی کنی اور دلی زبیر کی اس طرح مطالعہ کرنا کہ طلبہ ان واقعات سے نتائج کا استخراج کر سکیں ۵۔ طلبہ کو محمد نبوی کی معاشرت و سیاست، صحبت سے آگاہ کرنا</p>

Course Description

S.No.	Title	Description
1	حضور صلی اللہ علیہ وسلم کے ابتدائی حالات و زندگی	۱۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم کا ابتدائی حسب و نسب ۲۔ پیدائش اور ابتدائی تربیت ۳۔ لاکھن اور حجازی کے حالات و زندگی
2	بھٹ نبوی کے وقت دیا گئے حالات (۱)	۱۔ بھٹ نبوی کے وقت اہم چند بیسیں ۲۔ عرب، مصر، حبشہ، ہندو لفظی، ساسانی
3	بھٹ نبوی	۱۔ کنی محمد میں دعوتِ اسلام
4	بھٹ نبوی	۱۔ دلی محمد میں دعوتِ اسلام
5	حصہ نمبر ۱	آپ کا بیوروہیٹا ہیرا سن
6	حصہ نمبر ۲	بھیت استاد و معلم
7	حصہ نمبر ۳	بھیت ۳۰
8	حصہ نمبر ۴	بھیت سربراہہ سیاست
9	حصہ نمبر ۵	دلی حسن اور مالگیری اثرات

10	محاضرات التفتی	ناموس رسالت
11	اسوحت اور صبر حاضر	غیر مسلموں سے تعلقات
12	اسوحت اور صبر حاضر	اسوحت کی روشنی میں گھریلو زندگی
13	اسوحت اور صبر حاضر	مستشرقین اور مطالعہ ہجرت
15	اسوحت اور صبر حاضر	وطن سے ہجرت اور ہجرت
16	اسوحت اور صبر حاضر	مستشرقین کے اعتراضات اور ان کے جوابات

تسالی کتب

نمبر شمار	نام مؤلف	نام کتاب
1	ابن ہشام	المسیرۃ النبویہ
2	مولانا شبلی نعمانی سید سلمان ندوی	سیرۃ النبی صلی اللہ علیہ وسلم
3	قاضی محمد سلیمان سلطان مشورہ ندوی	رحمۃ اللعالمین
4	مولانا سید امجد الحسن علی ندوی	نبی رحمت صلی اللہ علیہ وسلم
5	ڈاکٹر یحییٰ عظیم مدنی	مہدی نبوی کا مقام حکومت
6	ڈاکٹر خالد مدنی	الانسان کامل

حوالہ جاتی کتب

نمبر شمار	نام مؤلف	نام کتاب
1	سید ابوالفتح مورودی	ہجرت سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم
2	مولانا شبلی نعمانی ارشد علی ندوی	اربعین الختم
3	پروفیسر محمد کرم شاہانہ ندوی	قیام النبی صلی اللہ علیہ وسلم
4	ڈاکٹر اکرم ہاشمی ندوی	السيرة النبوية الصحيحة
5	مولانا حمید اراکونہ ونگہ ندوی	الحج النبوی

محمد علی

PUNJ-5104

Selected Punjabi Prose and Poetry

3(3-0)

(چونیس پنجابی نثر دے تقسم)

پنجابی ادب دی جمہولی دن پونیاں ادبی صنفاں نال بھری پئی اے۔ پڑھیاں نوں ایس بھنڈا رول پریرن لئی ایہناں ادب صنفاں بارے جانکاری دیون دی لوڑ اے۔ ایس کورس وچ ایسے گل نوں لکھ رکھدیاں ہویاں شاعری تے نثر وچوں چون اساری گئی اے۔ ایہہ اک لحاظ نال تعارفی کورس اے۔ ایس وچ افسانہ، مضمون، ڈراما، انشائیہ تے نظم ورگیاں صنفاں شامل نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیاں نوں نمونے دے طور تے چونوئیں تخلیق کاراں دی اک اک ادبی لکھت پڑھائی جائے گی۔ ایہناں صنفاں دے تکنیکی پہلو تے ایہناں لکھاریاں دے اسلوب بارے اگلے سمسٹراں وچ پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیاں نوں پنجابی ادب دے کھلا بارے جانکاری دینا اے۔

Contents:**الف: افسانہ**

1. آپاں اکبر لاہوری
2. لیراں منشاء یاد
3. داوی غلام حسین ساجد

ب: مضمون

1. بابا فرید دیاں حکمت پریمیاں رمزاں مسعود خالد
2. ریڈار کہانی الیاس گھسن
3. گوگیرے دی ناہری تے جی تواریخ سعید بھٹنا

ج: ڈراما

1. اکھیاں رفیع پیر

د: انشائیہ

1. ثلی دامرید عاشق رحیل

و: نظم

1. ارج آکھاں وارث شاہ نوں امرتا پریتم
2. کن من بیند پنید انجم حسین سید
3. عمراں لکھیاں بہاں بھار مظہر ترمذی
4. کونے شہر دی ہاڑھ رات مشتاق صوفی
5. نی مائے محمود اعوان

Recommended Texts:

- محمود اعوان (2017ء)، سیجیل۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
- امرتا پریتم (2008ء)، کاغذ نے کینوس۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Suggested Readings:

- رفیع پیر (2005ء)، رفیع پیر کے آفہ۔ ڈرامے۔ مرتبہ تنسیم پیرزادہ۔ کراچی: آکسفورڈ یونیورسٹی پریس
- سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نوین نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلیکیشنز

PUNJ-6205

History of Poetic Literature

3(3-0)

(شمسری ادب دی تاریخ)

کسے وی زبان دے ادب نوں سمجھن لئی اوس زبان دی ادبی تاریخ نال واقعی ضروری اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاں نوں پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ سمجھاون لئی عہد بہ عہد چلن والے ادبی سجاواں دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایہناں پرانیوں تاریخی راہیں ایس گل نوں سمجھن دا آہر کیتا جائے گا کہ پنجابی دی جدید شاعراں کیتے کیتے پڑاواں وچوں لنگھ کے اجو کے مقام تائیں اپڑی۔ ایس کورس راہیں پڑھیاں پنجاب تے پنجابی وچ جوگ پنہ دی بھروس ریت بارے جان سکن گے۔ ناتھ جو گیاں دے نال نال اسماعیلی پیراں تے سکھ گوروواں دی پنجابی ادب وچ سانجھ داوی مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس وچ کسے وی شاعر دی شاعری دا متن شامل نہیں اے۔ صرف ادبی رجحاناں بارے ای گل بات کہتی جائے گی۔

Contents:

1. ناتھ جو گیاں دی شاعری
2. پنجابی ادب وچ اسماعیلی پیراں دا حصہ
3. صوفیانہ شاعری دی ریت
4. گوروواں دی پنجابی نوں دین
5. پنجابی دیاں رومانوی داستاناں دا سجا
6. پنجابی داراں دی ریت
7. پنجابی وچ پابند نظم دا ارتقاء
8. آزاد نظم
9. غزل

Recommended Texts:

- انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (سن)، پنجابی ادب دا ارتقاء۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
- عبدالغفور قریشی (1989ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- سرفراز حسین قاضی، ڈاکٹر (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلیکیشنز
- سمیع اللہ قریشی (2002ء)، لیکھے جو کھئے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- غلام مصطفیٰ بسمل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: انسٹیٹیوٹ آف پنجابی لینگویج اینڈ کلچر
- مولانا بخش کشتہ (1960ء)، پنجابی شاعراں دا تذکرہ۔ لاہور: کشتہ اینڈ سنز

PUNJ-6213

Folk Literature

3(3-0)

(لوک ادب)

پنجابی لوک ادب دی جمہولی رنگ برنگیاں صنفاں نال بھری پئی اے۔ ایس کورس وچ لوک صنفاں دے ادبی سمندر بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دے تہ حصے نہیں۔ پہلے حصے وچ ایہناں لوک صنفاں بارے تکنیکی جانکاری جیویں کہ صنف دار تقاء، ایہدی نورتے کھلار وغیرہ شامل اے۔ دوہے حصے وچ ایہناں صنفاں دے اندر لے گناں بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس وچ لوک ادب دی سماج نال جڑت بارے تے جیاں دی حیاتی اُتے ایہدے اثراں دا مطالعہ وی کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے تیجے حصے وچ لوک ناچ شامل نہیں۔ ایس حصے وچ ایہدے لوک گیت شامل نہیں جیہناں دے نال کوئی نا کوئی ناچ وچ جڑیا ہویا اے۔ ایس کورس دے پڑھیا پنجاب دے ثقافتی پیچہ کز بارے وی علم حاصل کرن گے۔

Contents:**الف: لوک ادب دیاں صنفاں**

لوری، بولی، ماہیا، ڈھولا، جگنی، نپا، وین، سٹھنیاں، گھوڑیاں

ب: لوک ادب دے موضوعات

1. لوک ادب کیہ اے؟

2. لوک گیتاں راہیں پنجاب دی تاریخ دا مہاندرا

3. لوک گیتاں وچ پنجاب دیاں رسماں

4. لوک گیتے تے لیرے

5. لوک ادب وچ رشتے نالتے

6. لوک ادب وچ فصلاں

7. لوک ادب دیاں صنفاں

ج: لوک ناچ تے گیت:

• سکلی، تھال، سی، جھمر، گدھا، بھنگڑا

Recommended Texts:

- مقصود ناصر چودھری (1986ء)، پنجاب دے لوک گیت۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- افضل پرویز (1984ء)، بن پھلواری۔ اسلام آباد: ادارہ ثقافت پاکستان

Suggested Readings:

- سر فرزاقاضی (1986ء)، پنجابی لوک گیتاں دا فنی تجزیہ۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- سعید بٹنا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

Semester-III

This course prepares undergraduates to become successful writers and readers of English. The course helps students develop their fundamental language skills with a focus on writing so that they can gain the confidence to communicate in oral and written English outside the classroom. The course is divided into five units and takes a Project-based Learning approach. Unit themes target the development of 21st century skills and focus on self-reflection and active community engagement. The course completion will enable the students to develop communication skills as reflective and self-directed learners. They will be able to intellectually engage with different stages of writing process, and develop analytical and problem-solving skills to address various community-specific challenges.

Contents

1. Self-Reflection

- Introduction to the basics of the writing process
- Introduction to the steps of essay writing
- Prewriting activities: Brainstorming, listing, clustering and freewriting
- Practicing Outlining of the essay

2. Personalized Learning

- Learning Process, Learning Styles, Goal Setting and Learning Plan

3. Oral Presentation

- Structure and Significance, Content Selection and Slide Presentation, Peer Review

4. Critical Reading Skills

- Introducing Authentic Reading (Dawn and non-specialist academic books/texts)
- Reading Strategies and Practice: Skimming, scanning, SQW3R, Annotating, Detailed reading and note-taking, Standard Test Practice: TOEFL and IELTS, Model Review Reports and Annotated Bibliographies

5. Community Engagement

- Student-led brainstorming on local versus global issues, Identifying research problems
- Drafting research questions, Drafting interview/survey questions for community research (in English or L1)
- Engaging students in Critical reading, Presenting interview/ survey information, Field work
- Writing Community Engagement Project

6. Letter to the Editor

- Types of letters, Format and purpose of letter to the editor, Steps in writing letter-to-editor

Recommended Texts

1. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). New York: Routledge.
2. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills* (3rd ed.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Suggested Readings

1. Cresswell, G. (2004). *Writing for academic success*. London: SAGE.
2. Johnson-Sheehan, R. (2019). *Writing today*. Don Mills: Pearson.
3. Silvia, P. J. (2019). *How to write a lot: A practical guide to productive academic writing*. Washington: American Psychological Association.

URCG-5121**Tools for Quantitative Reasoning****3(3-0)**

This course is based on quantitative reasoning 1 course. It will enhance the quantitative reasoning skills learned in quantitative reasoning 1 course. Students will be introduced to more tools necessary for quantitative reasoning skills to live in the fast paced 21st century. Students will be introduced to importance of statistical and mathematical skills in different professional settings, social and natural sciences. These quantitative reasoning skills will help students to better participate in national and international issues like political and health issues. This course will prepare the students to apply quantitative reasoning tools more efficiently in their professional and daily life activities. This course will help them to better understand the information in form of numeric, graphs, tables, and functions.

Contents:

1. Types of data and its graphical representation (Histogram, Stem and Leaf display, Box Plot, Scatter diagram, Histogram, Bar chart, etc)
2. Solving practical problems using linear and exponential models
3. Population growth models
4. Analytical approach to solve simultaneous equations
5. Inequalities and their application
6. Comparing quantities using analytical tools
7. Logical reasoning and their application in modern age
8. Logical reasoning and decision making
9. Data tendencies via measure of location
10. Variability and Measure of dispersion
11. Measuring relationships via Regression analysis and correlation
12. Statistical inference: sampling techniques, estimation techniques and hypothesis testing for decision and policy making

Recommended Texts:

1. Akar, G. K., Zembat, İ. Ö., Arslan, S., & Thompson, P. W. (2023). *Quantitative Reasoning in Mathematics and Science Education*. 1st Ed., Springer, USA.
2. Sharma, A. K. (2005). *Text book of elementary statistics*. Discovery Publishing House.
3. Blitzer, R. (2014). *Precalculus*, 5th Ed.. Pearson Education, Limited. New York

Suggested Readings:

1. Gupta, S. C., & Kapoor, V. K. (2020). *Fundamentals of mathematical statistics*. 12th Ed, Sultan Chand & Sons.
2. Aufmann, R. N., Lockwood, J., Nation, R. D., & Clegg, D. K. (2007). *Mathematical thinking and quantitative reasoning*. Cengage Learning
3. Blitzer, R., & White, J. (2005). *Thinking mathematically*. Pearson Prentice Hall.

The course is designed to acquaint the students of BS Programs with the rationale of the creation of Pakistan, its ideology and constitution. The students would be apprised of the emergence, growth and development of Muslim nationalism in South Asia and the struggle for freedom, which eventually led to the establishment of Pakistan. The constitutional development from 1956 to 1973 and the amendments that followed will be the major focus of study. However, the emphasis would be on the fundamental rights, the nature of federalism under the constitution, distribution of powers, the rights and various remedies, the supremacy of parliament and the independence of judiciary. It will also teach the students about the fundamental rights and role of state in the implementation of the constitution.

Contents:

1. Ideology: Meaning and definition
2. Ideology of Pakistan in the light of speeches and statements of Quaid-e-Azam and Iqbal
3. Evolution of Democratic System in Pakistan
4. The Constitution of Pakistan
 - Constitution of 1956: Features and Causes of Failure
 - Constitution of 1962: Features and Causes of Failure
 - Constitution of 1973: Features and Amendments
5. Fundamental Rights
6. Federation of Pakistan
 - Senate and National Assembly
 - President
 - Prime Minister
7. Amendments of Constitution and Contemporary Political Issues

Recommended Texts:

1. Kazimi, M. R. (2007). *Pakistan studies*. Karachi: Oxford University Press.
2. Sheikh, J. A. (2004). *Pakistan's political economic and diplomatic dynamics*. Lahore: Kitabistan Paper Products.

Suggested Readings:

1. Aziz, S. (2018). *The constitution of Pakistan: a contextual analysis*. Oxford: Hart Publishing.
2. Hayat, S. (2016). *Aspects of Pakistan movement*. Islamabad: National Institute of Historical and Cultural Research.
3. Ishaque, K.M. (2008). *Constitutional Law*. New York: Wolters Kluwer.
4. Kazimi, M. R. (2009). *A concise history of Pakistan*. Karachi: Oxford University Press.
5. Rizvi, S. S. R (2005). *Constitutional law of Pakistan: Text, case Law and analytic ommentary*. Lahore: Vanguard.

Objectives:

- Students will come to know about the real nature, significance and relevance of the Islamic beliefs in light of the text of the Holy Quran.
- Students will seek knowledge of translation and transliteration of the Holy Book Quran.
- To familiarize the students with the concept of Ibādah (Its significance, scope and relevance) and its types in Islam.
- Students will learn literal and idiomatic way of translation of the Holy Book.
- Students will learn about the polytheism and its incompatibility in Islam highlighted by the Holy Quran.
- To highlight the significance of learning through using all human faculties provided by the almighty Allah and familiarize the students about condemnation of ignorance mentioned in the Quranic text.
- To develop Awareness among the students about rights and duties of different circles of society in the light of Holy Quran.
- To introduce the students to Quranic Arabic grammar in practical manner.

Contents:

- ایمانیات اور عبادات
- اللہ پر ایمان، فرشتوں پر ایمان، رسولوں پر ایمان، آسمانی کتابوں پر ایمان
- یوم آخرت پر ایمان، تقدیر پر ایمان
- نماز، روزہ، زکوٰۃ، حج، جہاد
- معاشرے کے حقوق
- خاندان کی تکوین
- حق مہر
- رضاعت و حمل
- اولاد کو قتل کرنے کے ممانعت
- شوہر کی نافرمانی
- طلاق
- بیوہ کی عدت کے احکام
- نکاح کا پیغام بھیجنا
- عورت کی وراثت (اس کے شوہر کی طرف سے)
- والدین کے حقوق
- بیویوں اور اولاد کے حج عداوت
- خاندان کے حقوق
- مہمان کی عزت
- اجازت طلب کرنے کے اصول
- مجلس کے آداب

- لقمان (١٣، ٣، ١٥)
- الاغراب ((٣٩، ٣٨، ٥٠، ٣٥))
- الشعراء (٤)
- الروم (٢١)
- مریم (٢٦، ١٣)
- المجادل (١١، ١٢)

PUNJ-6214

Classical Poetry

3(3-0)

(کلاسیکی شاعری)

ایس کورس وچ پڑھیا پنجابی دے چار کلاسیکی شاعر ایں بارے پڑھن گے۔ ایہناں وچوں بابا فرید نوں پنجابی داسوڈھی شاعر نیا جاندا اے۔ بابا فرید ہوراں ای پنجابی شاعری وچ انسان دوستی، پریم تے برداشت ور گیاں اتم قدر ایں دی نیہہ رکھی۔ بابا فرید دی رکھی نیہہ نوں مگروں آدن والے ہر صوفی شاعر نے پکائی دتی تے انج لوک سمجھتا، پریم تے بھرنی دیاں قدر ایں پنجابی ادب دے سد یوں سچا داروپ وٹا گئیاں۔ ایس کورس وچ شامل شاعر ایں دی شاعری دے نال نال ایہناں دے سماں داسوڈھی وچ کیتا جائے گا تے ایہناں دے اسلوب بارے وی جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ کیوں جے ایہناں شاعر ایں لوکائی دی پدھرتے قبولیت کھٹی تے اوہ موضوع اپنی شاعری وچ لیاں دے جیہناں نال ایس خطے وچ امن، برداشت تے بھرنی ور گیاں سلا بن جوگ قدر ایں نوں روح ملیا۔ ایس کورس دے پڑھیا ایس قابل ہو سکے گے کہ پنجابی ادب دے سد یوں سچا داں بارے گل بات کر سکے۔

Contents:

1. بابا فرید دی حیاتی دا ویر دا
2. بابا فرید دی شاعری وچ لوک سمجھتا
3. بابا فرید دی شریعت پسندی
4. گورونانک دی شاعری وچ وحدانیت دا پرچار
5. گورونانک دی شاعری وچ اخلاقی قدر ایں
6. سلطان باہودی حیاتی دا ویر دا
7. سلطان باہودی شاعری مرشد تصور
8. سلطان باہودی شاعری وچ عشق دا تصور
9. علی حیدر دی شاعری داسوڈھی ویر دا
10. علی حیدر دیاں سی حرفیاں داسوڈھی

Recommended Texts:

- بابا فرید (1978ء)، آکھیا بابا فرید نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- بابانانک (1998ء)، آکھیا بابا نانک نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سلطان باہو (1975ء)، ابیات باہو۔ مرتبہ سلطان الطاف علی۔ لاہور: حاجی محمد اشفاق قادری

Suggested Readings:

- علی حیدر (1988ء)، کلیات علی حیدر۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- منیر گجر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

PUNJ-6207

Punjabi Ghazal

3(3-0)

(پنجابی غزل)

غزل دی صنف پنجابی وچ نویں اے پر ایس وچ بہت شاعر اپنے کمال دکھا رہے نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی غزل دے چھ شاعر ان نوں شامل کیتا گیا اے۔ غزل بھادیس ایران چوں آئی پر اپنے رومانی موضوعاں پاروں پنجاب وچ وی مقبول ہوئی۔ پنجابی وچ سبھ توں پہلے شاہ شمس سہزادری دے غزل لکھن دی دس پینڈی اے۔ پنجابی مزاج نال میل نہ کھاون پاروں ایہہ پنجابی وچ دو جیاں صنفاں جی ترقی نہ کر سکی پر اجو کے دور وچ جدوں غزل دے شاعر ان جدوں حیاتی دے عام موضوعاں نوں وی ایس وچ شامل کیتا اے تاں ہن ایہہ پنجابی ادب وچ اپنی تھاں بنا رہی اے۔ ایس کورس وچ شامل شاعر ان دے اسلوب نوں خاص طور تے موضوع بنایا گیا اے۔ ایہہ کورس پڑھن والے پڑھیار غزل دی رنگارنگی تے غزل وچ موضوعاتی کھلار دے جانو ہون گے۔ ایس کورس دے مطالعے نال پڑھیار پنجابی غزل دے سبھا دی جانکاری حاصل کرن گے۔

Contents:

1. ڈو گئے پینڈے	پیر فضل سحرانی
2. کھلارا	ریاض احمد شاد
3. نویاں زمیناں	اکرام مجید
4. مورچلہ یاں سوچاں	علی محمد ملوک
5. کسے سُفتے دے نال	غلام حسین ساجد
6. ہان دی سولی	تجمل کلیم

Recommended Texts:

- پیر فضل سحرانی (1965ء)، ڈو گئے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلشنگ ہاؤس
- اکرام مجید (سن)، نویاں زمیناں۔ فیصل آباد: قرطاس پبلشرز
- ریاض احمد شاد (2010ء)، کھلارا۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Recommended Texts:

- عارف عبدالمستین (2000ء)، پرکھ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز
- غلام مصطفیٰ بسل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: ادارہ پنجابی زبان تے ثقافت

(پنجابی لسانیات)

اس کورس وچ زبان دانی دے حوالے نال لسانیات دے بنیادی نظریات بارے پڑھایا جائے گا۔ پنجابی وچ لسانیات بارے باہلا کم نہیں ہويا۔ انگریز مستشرقین ولوں ہی سانوں ایس نکسیر وچ زیادہ کم نظر آوند اے۔ ایس کورس وچ پڑھیا لسانیات دے نظریات دے نال نال پنجابی زبان دی تاریخ بارے وی جانکاری حاصل کرن گے تے زبان دے ارتقائی مرحلیاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ علم لسانیات بارے پرچلت نظریات دامتالذہ کیتا جائے گا۔ دوجے حصے وچ لسانیات دے دکھو دکھ انگاں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی تے تیجے حصے وچ پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے موجود مختلف نظریات دامتالذہ کیتا جائے گا۔ پنجابی زبان دے پچھو کڑ دے حوالے نال سو جھوان و نوون راواں رکھ دے نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیا رہیناں ساریاں راواں بارے مڈھلی جانکاری حاصل کرن گے تے ایس کورس نوں پڑھن توں بعد پنجابی زبان دے مڈھلے سو میاں بارے اپنے علم وچ وادھا کرن گے۔

Contents:

1. لسانیات کیہ اے؟
2. لسانیات دے انگ
- i. صوتیات ii. صرفیات iii. نحویات iv. معنویات
3. پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے نظریے
- i. سنسکرت ii. پراکرت iii. غیر آریائی iv. دراوڑی
- vi. ویدی vii. منڈاری

Recommended Texts:

- محمد آصف خاں (1996ء)، پنجابی بولی دا پچھو کڑ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- شہباز ملک (1996ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- سردار محمد خاں (2017ء)، پنجابی زبان۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- طارق رحمان، ڈاکٹر (2017ء)، لسانیات کا تعارف۔ مترجمہ اصغر بشیر۔ کراچی: سٹی بک پوائنٹ
- عین الحق فرید کوٹی (1979ء)، اردو زبان کی قدیم تاریخ۔ لاہور: اورینٹ ریسرچ سنٹر

Semester-IV

This course addresses the unique entrepreneurial experience of conceiving, evaluating, creating, managing, and potentially selling a business idea. The goal is to provide a solid background with practical application of important concepts applicable to the entrepreneurial environment. Entrepreneurial discussions regarding the key business areas of finance, accounting, marketing and management include the creative aspects of entrepreneurship. The course relies on classroom discussion, participation, the creation of a feasibility plan, and building a business plan to develop a comprehensive strategy for launching and managing a new venture.

Course Learning Objectives:

1. To enhance the 'entrepreneurial intentions' of the students by improving their natural willingness to start a business.
2. To understand the process of entrepreneurship and learn the ways to manage it by working individually in the class and in the form of groups outside the class to conduct field assignments.
3. To educate the students about the practical underpinnings of the entrepreneurship with the aid of practical assignments and idea pitching.

Contents:

1. Background: What is an Organization, Organizational Resources, Management Functions, Kinds of Managers, Mintzberg's Managerial Roles.
2. Forms of Business Ownership: The Sole proprietorship, Partnership, Joint Stock Company
3. Entrepreneurship: The World of the Entrepreneur, what is an entrepreneur? The Benefits of Entrepreneurship, The Potential Drawbacks of Entrepreneurship, Behind the Boom: Feeding the Entrepreneurial Fire.
4. The Challenges of Entrepreneurship: The Cultural Diversity in Entrepreneurship, The Power of "Small" Business, Putting Failure into Perspective, The Ten Deadly Mistakes of Entrepreneurship, How to Avoid the Pitfalls, Idea Discussions & Selection of student Projects, Islamic Ethics of Entrepreneurship.
5. Inside the Entrepreneurial Mind: From Ideas to Reality: Creativity, Innovation, and Entrepreneurship, Creativity – Essential to Survival, Creative Thinking, Barriers to Creativity, How to Enhance Creativity, The Creative Process, Techniques for Improving the Creative Process, Protecting Your Ideas, Idea Discussions & Selection of student Projects.
6. Products and technology, identification opportunities
7. Designing a Competitive Business Model and Building a Solid Strategic Plan: Building a strategic plan, Building a Competitive Advantage, The Strategic Management Process, Formulate strategic options and select the appropriate strategies, Discussion about execution of Students' Project.
8. Conducting a Feasibility Analysis and Crafting a Winning Business Plan: Conducting a Feasibility Analysis, Industry and market feasibility, Porter's five forces model, Financial feasibility analysis. Why Develop a Business Plan, The Elements of a Business Plan, What Lenders and Investors Look for in a Business Plan, Making the Business Plan Presentation.
9. Building a Powerful Marketing Plan: Building a Guerrilla Marketing Plan, Pinpointing the Target Market, Determining Customer Needs and Wants Through Market Research. Plotting a Guerrilla Marketing Strategy: How to Build a Competitive Edge, Feed Back & Suggestions on Student Project, Islamic Ethics for Entrepreneurial Marketing

10. Commerce and the Entrepreneur: Factors to Consider before Launching into E-Commerce, Ten Myths of E-Commerce, Strategies for E-Success, Designing a Killer Web Site, Tracking Web Results, Ensuring Web Privacy and Security, Feed Back & Suggestions on Student Project.
11. Pricing Strategies: Three Potent Forces: Image, Competition, and Value, Pricing Strategies and Tactics, Pricing Strategies and Methods for Retailers, The Impact of Credit on Pricing
12. Attracting Venture Capitalist: Projected Financial Statements, Basic Financial Statements, Ratio Analysis, Interpreting Business Ratios, Breakeven Analysis, Feed Back & Suggestions on Student Project,
13. Idea Pitching: Formal presentation, 5-minutes pitch, funding negotiation and launching.

Recommended Texts:

1. Scarborough, N. M. (2011). *Essentials of entrepreneurship and small business management*. Publishing as Prentice Hall, One Lake Street, Upper Saddle River, New Jersey 07458.

Suggested Readings:

1. Burstiner, I. (1989). *Small business handbook*. Prentice Hall Press.

In recent years, community engagement has become a central dimension of governance as well as policy development and service delivery. However, efforts to directly involve citizens in policy processes have been bedeviled by crude understandings of the issues involved, and by poor selection of techniques for engaging citizens. This course will provide a critical interrogation of the central conceptual issues as well as an examination of how to design a program of effective community engagement. This course begins by asking: Why involve citizens in planning and policymaking? This leads to an examination of the politics of planning, conceptualizations of "community" and, to the tension between local and professional knowledge in policy making. This course will also analyze different types of citizen engagement and examine how to design a program of public participation for policy making. Approaches to evaluating community engagement programs will also be a component of the course. Moreover, in order to secure the future of a society, citizens must train younger generations in civic engagement and participation. Citizenship education is education that provides the background knowledge necessary to create an ongoing stream of new citizens participating and engaging with the creation of a civilized society.

Contents:

1. Introduction to Citizenship Education and Community Engagement: Orientation
2. Introduction to Active Citizenship: Overview of the ideas, Concepts, Philosophy and Skills
3. Identity, Culture and Social Harmony: Concepts and Development of Identity
4. Components of Culture and Social Harmony, Cultural & Religious Diversity
5. Multi-cultural society and inter-cultural dialogue: bridging the differences, promoting harmony
6. Significance of diversity and its impact, Importance and domains of inter-cultural harmony
7. Active Citizen: Locally active, Globally connected
8. Importance of active citizenship at national and global level
9. Understanding community, Identification of resources (human, natural and others)
10. Human rights, Constitutionalism and citizens' responsibilities: Introduction to human rights
11. Universalism vs relativism, Human rights in constitution of Pakistan
12. Public duties and responsibilities
13. Social Issues in Pakistan: Introduction to the concept of social problem, Causes and solutions
14. Social Issues in Pakistan (Agricultural problems, terrorism & militancy, governance issues)
15. Social action and project: Introduction and planning of social action project
16. Identification of problem, Ethical considerations related to project
17. Assessment of existing resources

Recommended Texts:

1. Kennedy, J. K., & Brunold, A. (2016). *Regional context and citizenship education in Asia and Europe*. New York: Routledge.
2. Macionis, J. J., & Gerber, M. L. (2010). *Sociology*. New York: Pearson Education

Suggested Readings:

1. British Council. (2017). *Active citizen's social action projects guide*. Scotland: British Council
2. Larsen, K. A., Sewpaul, V., & Hole, G. O. (Eds.). (2013). *Participation in community work: International perspectives*. New York: Routledge

URCG-5114

Basic Science

3(2-1)

Life, its characteristics, natural science, biology and its branches; Importance of Flora & Fauna in biodiversity; Importance of Natural Compounds in daily life, medicine and human health; Latest developments in natural sciences (Biotechnology); Ecosystem and its components; Environment and its components; Pollutants and their effect on the environment (Greenhouse effect, global warming, acid rains, water pollution and ozone depletions etc); Introduction to micro-organism and its types (bacteria, fungi, viruses)

Practical:

- 1: Field Survey of Flora & Fauna and their identification
- 2: Study of herbarium
- 3: Study of Museum

Recommended Texts:

1. Keddy, P.A. (2017). *Plant ecology origins, processes, consequences*. Cambridge, University Press.
2. Canadell, J.G., Diaz, S., Heldmaier, G., Jackson, R.B., Levia, D.F., Schulze, E.D. & Sommer, U. (2019). *Ecological studies*. Springer.
3. Bhat, S.V., Nagasampagi, B.A. & Sirakumar, M. (2006). *Chemistry of Natural Products*. Springer Science
4. De, A.K. (2019). *Environmental Chemistry*. New Age International Press

Suggested Readings:

1. Fath, B. (2018). *Encyclopedia of ecology*. Elsevier.
2. Ajith, H., Urmas, P., Pastur, G. M & Iversion L. R. (2018). *Ecosystem services from forest landscapes: broadscale consideration*. 1st Edition. Springer International Publishing AG.
3. Xu, R., Ye, Y. & Zhao, W. (2011). *Introduction to Natural Product Chemistry*. CRC Press
4. Tayler, D.J., Green, N.P.O. & Stout, G.W. (1997). *Biological Science 1&2*. Cambridge University Press
5. Tayler, M.R., Simon, E.J., Dickey, D.J. & Hogan, K.A. (2020). *Campbell Biology: Concepts & Connections* (10th Edition). Pearson

PUNJ-6212

Punjabi Novel

3(3-0)

(پنجابی ناول)

- نثری صنفوں وچوں ناول اوہ صنف اے جیہیں وچ حیاتی داستانیں ویر و ملد اے۔ ایسے لئی ایہہوں حیاتی دی تصویر وی آکھیا جاندا اے۔ ایس کورس وچ کل پنج ناول شامل نہیں۔ پڑھیاں ایہہناں ناولوں پڑھن توں بعد ایہہناں دا ویر و اکرن گئے تے انج اوہ ناول دی پڑھت دے نال نال کسے وی موضوع بارے اپنے وچار لکھتی روپ وچ ڈھالن جوگ وی ہون گے۔ ایہہناں ناولوں دا تجزیاتی مطالعہ کیتا جائے گا جیہیں نال سماجی ادبی سبھا دا وی پتہ لگے گا۔ ہر تخلیق کار دا حیاتی نول ویکھن دا زاویہ و کھرا ہوندا اے۔ ایس کورس وچ شامل ناولوں دی رنگارنگی پڑھیاں توں ادب دے ذمیل دی موکھا بارے سمجھاؤن وچ مدد دیوے گی۔

Contents:

1. منشا یاد دی کردار نگاری
2. منشا یاد و سوں نال جڑت
3. فرزند علی دا اسلوب
4. بھنجل دا موضوعاتی ویر و
5. افضل احسن رندھا دا دی ناول نگاری
6. افضل احسن رندھا دا دے کرداروں دی دھرتی نال جڑت
7. مزھی دا ویو وچ پنجاب دا مہاندرا
8. گوردیال سنگھ دا اسلوب تے لفظالی

Recommended Texts:

- گوردیال سنگھ (2000ء)، مزھی دا دیوا۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
- افضل احسن رندھا (1995ء) دوآبہ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- محمد اکرم سعید (2013ء)، ثانواں ثانواں تارا: تنقیدی تے تحقیقی جائزہ۔ لاہور: ادارہ پنجابی لکھاریاں، 2013ء۔
- سعید مٹھا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ۔ پبلشرز
- انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (1997ء)، پنجابی زبان و ادب کی مختصر تاریخ۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان
- منیر گجر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

PUNJ-6215

Punjabi Tales

3(3-0)

(پنجابی داستانیں)

لوک داستانوں کے وی دھرتی دے لوکاں دے جذبیان تے سدھراں دیاں نچیاں تے سبجیاں مورتاں ہوندیاں نیں۔ ایہہ داستانیں سینہ بہ سینہ چلدیاں نیں تے فیر کوئی نئی شاعر ایہناں نوں شاعری دا بانا پوا کے سدالئی سانجھ چھڈ دا اے۔ ایس کورس وچ کل جتھے داستانیں شامل نیں۔ ایہناں وچوں کجھ داستانیں شاعرانہ تھوں تخلیقی پاون توں پہلاں وی لوکاں وچ نامنار کھدیاں سن۔ ایہہ ساریاں ای وی سکھن نوں تاں روانوی داستانیں نیں پر ایہناں وچ حمد، نعت تے ساجیات دے لگ بھگ سبھ ای دے موضوعاں بارے وی گل بات ملدی اے۔ ایہہ داستانیں مجازی دے نال نال حقیقی عشق دے گنڈوی کھولدیاں نیں۔ جدوں ایہہ داستانیں لکھیاں گئیاں اودوں حالے کتاباں دی چھپائی دا کوئی پر بندھ نہیں سی ہوندا۔ ایہناں نوں سانجھیا گیا تے بعد وچ سودھ کے چھاپے چاڑھیا گیا۔ انج ایہناں دے مطالعے نال پڑھیاں سودھ کاری دے ڈھنگ وی سکھن گے۔

Contents:

1. میاں محمد بخش دی حیاتی
2. سیف الملوک دی کہانی
3. سیف الملوک وچ حمد تے نعت دے تت
4. انسانی ہمت تے حوصلے دی داستان: سیف الملوک
5. ہاشم شاہ نے اوہدا عہد
6. ہاشم شاہ واسلوب
7. احسن القصص اتے فارسی اثرات
8. احسن القصص دی کہانی
9. حافظ برخوردار دی قصہ کاری
10. قصہ مرزا صاحبان وچ پنجاب دی راتل
11. پورن بھگت دی کہانی
12. قادر یار دی قصہ کاری

Recommended Texts:

- حافظ برخوردار (2015ء)، مرزا صاحبان۔ مرتبہ مشتاق صوفی تے سعید بھٹنا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- مولوی غلام رسول عالم پوری (1989ء)، احسن القصص، مرتبہ اقبال صلاح الدین۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- ہاشم شاہ (1979ء)، گکارے، مرتبہ حمید اللہ ہاشمی۔ فیصل آباد: مجلس پنجابی ادب

Suggested Readings:

- اسلم رانا، ڈاکٹر (1986ء)، رمز روایت۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- عالم پور تھلوی (1973ء)، ڈونگھے ویہناں دا شاعر۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: پچیت کتاب گھر

(خصوصی مطالعہ: ہیر وارث شاہ)

قصہ ہیر رانجھا پنجابی ادب وچ سبھ توں زیادہ لکھیاتے پڑھیا جاوے والا قصہ اے۔ ایہدے مؤدھی تاں چنیوٹ واسی دمور ہوریں کن پر وارث شاہ ہوراں دے قصہ ہیر رانجھانوں سبھ توں ودھ نامنائلی تے ایہہ قصہ پنجاب دی سیکالی تواریخ دا بھر دے یوگ وسیلہ بن گیا۔ حالانکہ ہیر تے رانجھے دے عشق دی رومانی داستان وارث شاہ توں پہلاں وی لکھی گئی تے بعد وچ دی پر وارث شاہ نے کمال ایہہ کیتا کہ ناصر ایس پہلاں توں مقبول کہانی وچ نویں روح پھوکی سگول ایس وچ او دو کے سماجی، سیاسی، معاشرتی، معاشی تے مذہبی حالات دا بھرواں ذکر کر کے ایس نوں متبادل تاریخی دے طور تے ہمیشہ لئی سانجھ لیا۔ ہر شاعر کے ناکے رنگ وچ اپنے سے دا اثر لیند اے پر ایس پکھوں وارث شاہ بہت امیر شاعر اے۔ اوہ اسما پنجاب وچ سیاسی تے سماجی حوالے نال بہت اہم اہم پتھل واسی۔ ایس کورس وچ ناصر ہیر تے رانجھے دی کہانی نوں کھوجیا جائے گا سگول نال پنجاب دی سیاسی تے سماجی تاریخ بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیاں نوں ادب راہیں تاریخی بارے جانکاری دینا اے۔ وارث شاہ دی ہیر نوں پنجاب دی متوازی تاریخی وی آکھیا جاندا اے، کیوں جے ایس وچ او دو کے پنجاب دا نچا ویر دا ملدا اے۔ ایس کورس دے پڑھیاں وارث شاہ دی شعر کلا دے نال نال سیکالی تاریخ دا وی مطالعہ کرن گے۔

Contents:

- 1- قصہ ہیر دی زمانی حقیقت
 - 2- ہیر دے قصے دا ارتقاء؛ وارث شاہ دے عہد تک
 - 3- ہیر تے یونانی دیوی ہیر اوچکار سانجھ تے دکھریاں
 - 4- ہیر دمور، ہیر چراغ اعموان، ہیر احمد گہر تے ہیر مقبل اتے پنجھی جہات
 - 5- فارسی وچ قصہ ہیر لکھن والے شاعران دا تعارفی مطالعہ
 - 6- ہیر دی کہانی؛ وارث شاہ دی زبانی
 - 7- وارث شاہ دی ہیر وچ اٹھارویں صدی دی سیاسی تے سماجی حالت
 - 8- وارث شاہ دی قادر الکلامی
 - 9- ہیر وارث دے کردارن دا مطالعہ (ہیر، رانجھا، کیدو، سہتی، چوچک، ملکی)
 - 10- ہیر وارث شاہ دے متن دا مطالعہ (نمونے دے 50 بند پڑھائے جان گے، بندن دی چون پڑھاؤں والا کرے گا)
- پڑھائے جاوے والے بندن وچوں متن دی تشریح دا سوال لازمی ہونے گا۔

Recommended Texts:

- وارث شاہ (2001ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ عبد العزیز، شیخ، بار ایٹ لاء، لاہور: الفیصل
- وارث شاہ (1969ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ محمد افضل خاں، لاہور: مکتبہ پنج دریا

Suggested Readings:

- علی عباس جلاپوری (1988ء)، مقامات وارث شاہ، لاہور: تخلیقات
- شریف سنجائی (1994ء)، جہانیاں، لاہور: عزیز بک ڈپو
- حسین شاہد (1991ء)، پورے، لاہور: عزیز بک ڈپو
- سیٹا الحسن ضیفم، سید (2004ء)، وارث شناسی، لاہور: لہراں ادبی بورڈ

Semester-V

1: آوازیں، لہجہ، تلفظ، املا اور ذخیرہ الفاظ:

1۔ اردو کی آوازیں اور عمومی اغلاط، ب۔ لہجے کی اہمیت اور مشق، ج۔ املا اور املا کی اہم اغلاط، د۔ ذخیرہ الفاظ۔ دخیل الفاظ میں احتیاط کی ضرورت، ر۔ اختلاط لفظی (کوڈکسنگ) اور انتقال لفظی (کوڈ سوچنگ) میں احتیاط، س۔ محاورہ، ضرب الامثال۔

2۔ درست بول چال / شائستگی:

1۔ معروضی اور موضوعی اور خطابہ گفتگو کے تقاضے، ب۔ اظہار، عرض، استفہام، ادعا، دعائیہ، ایجاب، انکار، مدح، ذم، تعجب، تمنا، ج۔ رسمی اور غیر رسمی گفتگو، د۔ جملے کی ساخت کا تصور، الفاظ کے مقام کا ادل بدل۔

3۔ درست قرأت:

1۔ عبارت / پیراگراف میں جملے کا کردار، جملوں کا معنوی تعلق، پیراگراف میں موجود معنی اکائیاں، معنوی اکائیوں کا تعلق، تسلسل، تقدیم و تاخیر، رموز و قاف اور مطابقت، ب۔ مضمون کی قرأت۔ رسمی عبارتوں کی قرأت۔

4۔ رسمی تحریریں:

1۔ درخواست، حلف نامہ، اقرار نامہ، بیع نامہ، رسید، رسمی خطوط، ب۔ رپورٹ نویسی، ج۔ روداد نویسی، نکات نویسی، د۔ فارم کی تیاری اور فارم پر کرنا۔ انٹرویو، ر۔ مضمون نویسی۔

مجوزہ کتب:

- 1۔ الامانہ۔ گوپی چند نارنگ (مرتب)
- 2۔ عبارت کیسے لکھیں۔ رشید حسن خان
- 3۔ املا اور تلفظ۔ رشید حسن خان
- 4۔ فن انشا پر دازی۔ محی الدین قادری زور
- 5۔ اردو انشا پر دازی۔ سید امیر حسن نورانی
- 6۔ جامع الامثال۔ وارث سرہندی۔ شان الحق حق
- 7۔ درس بلاغت۔ شمس الرحمن فاروقی
- 8۔ شعائر زبان دانی۔ ڈاکٹر صابر سنبللی

HIST- 5101**Introduction to History****3(3-0)**

Historiography or the writing of history is an essential and integral part of the discipline of history. Historiography is the history of history writings. The course explores when and where historical thought first developed in the ancient world; when history-writing began *per se*; how was historical thought influenced by the advent of Christianity and Islam, and later by various movements in Europe including the Renaissance, Enlightenment, Scientific Revolution and Positivism; and what have been the major trends in historical thought in the twentieth century. It also investigates how human past has been perceived and constructed by the historians belonging to different schools of thought, and how various schools of historiography have emerged in contemporary times. The course also evaluates the works of the important individual historians and the changing interpretations of the historical events in the works of these individual historians. In contemporary times, the historical canvas has been vastly stretched, and the modern day historians are focusing on unconventional themes and unusual subjects which are also analysed in the course.

Contents:

1. Objectives of Historiography or History-writing
2. Subject-matter and Scope of Historiography
3. From Myth to Historicity: Historiography in the Ancient World
4. Historiographical Tradition in Ancient Mesopotamia, Persia, Egypt and Ancient China
5. Emergence of History-writing Tradition in Ancient Greece: Herodotus and Thucydides
6. Sacred History: Influence of Christianity on Historiography
7. Important Features of Christian Historiography
8. Contribution of the Muslims to Historiography
9. Historiography during Renaissance in Europe
10. Enlightenment and Romanticist Historiography in Europe Impact of Positivism, Industrial Revolution & Capitalism on European Historiography
11. Historiography in the Twentieth Century: A Brief Overview

Recommended Texts:

1. Anjum, Tanvir. (2012). *Historiography*. Islamabad: Allama Iqbal Open University Press.
2. Gilderhus, Mark T. (2003). *History and historians: a historiographical introduction*. New Jersey: Prentice Hall.

Suggested Readings:

1. Collingwood, R. G. (1978). *The idea of history*. Oxford: Oxford University Press.
2. Sreedharan, E. (2004). *A textbook of historiography: 500 BC to AD 2000*. New Delhi: Orient Longman.
3. Robinson, Chase F. (2003). *Islamic historiography*. Cambridge: Cambridge University Press.

Objectives:

- To introduce ethics and highlight its importance, need and relevance for individual and collective life.
- To illuminate the students with the Quranic norms of Morality i.e. truthfulness, patience, gratitude, modesty, forgiving, hospitality etc.
- To familiarize the students with immoral values like falsify, arrogance, immodesty, extravagance, backbiting etc.
- To inculcate ethical and moral values in our youth.
- To develop a balanced dynamic and wholesome personality.
- To introduce the students to Quranic Arabic grammar in practical manner.

Contents:

- اخلاق (تعارف، ضرورت و اہمیت، اقسام، معنویت)

اخلاق حسنة:

- برائی کو نیکی سے مٹانا
- نیکی کے کاموں میں مسابقت
- لوگوں کے درمیان صلح
- عدل و انصاف
- سچائی
- ایثار
- سلیم قلب
- مہمان نوازی
- لغویات سے اعراض
- عاجزی و انکساری
- نگاہ اور آواز کو پست رکھنا
- چال میں میانہ روی
- شرمگاہوں کی حفاظت
- صبر
- شکر
- امور میں میانہ روی

اخلاق سنیہ:

- ظلم اور زیادتی
- غرور و تکبر
- نفسانی خواہشات کی پیروی
- بدگمانی
- جھوٹ

- النور (٢٣، ٦، ٣، ٣٠، ٣١، ٣٢، ٣٣، ٦١، ٣١، ٢٢)
- القمان (١٨، ٣٢، ١٩، ٣٣، ٦)
- الاسراء (٣٤، ١١٠، ٣٤)
- البرزخ (١٨)
- المدثر (٣، ٦)
- المدثر (٤٣)
- فاطر (٣٢)
- الفتح (٢٩)
- البلد (١٤)
- الزمر (١٠، ٣)
- الحجر (٨٥)
- النجم (٣١)
- الرحمن (٦٠)
- حود (٣، ١٠٢، ٨)
- الكهف (٥٦، ٢)
- الشورى (٣٤)
- غافر (٢٤، ٢٨)
- الحديد (٢٠، ٢٠)
- مريم (٥٩)
- النازعات (٣١)
- التوبة (٤٤، ٦٣، ٦٥)
- الصهزة (١)

(پنجابی ادب اور تریٹ)

دنیا بھر وچ رچیا جاون والا ادب ساری دنیا دے جیاں داسا نجا ورتا اے۔ ایس سا نچھے ورتے نوں کسے وی دوجی زبان وچ لوکاں تائیں اپڑان لئی ترجمہ کاری داسہارا لیا جاندا اے۔ کیوں جے دنیا بھر دیاں زبانوں سکھنا کسے اک جی لئی ممکن نہیں۔ انج ایس آکھ سکدے آں کہ ادب وچ اک توں دوجی زبان وچ ترجمیاں دی لوڑ تے اہمیت ہمیشہ توں ای موجود رہی اے۔ ادبی تریٹے وچ صرف گل دا مفہوم سمجھا و تانا ای مقصد نہیں ہوند اسوں گل وچلی جس نوں اگلی زبان تائیں اپڑا ونا اصل تے اوکھا کم اے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ ترجمہ نگاری دی لوڑ، اہمیت تے ترجمہ نگاری بارے مڈھلیاں بحثاں شامل نیں تے نالے اک چٹے اتھا کار دے نمناں دا ایر واکیتا گیا اے۔ دو جے حصے وچ مشرقی ادب دے تریٹے شامل نیں تے تیجے حصے وچ مغربی ادب نوں تھان دتی گئی اے۔

Contents:

الف: تریٹے وی لوڑ تے اہمیت

تریٹے بارے مڈھلیاں بحثاں

تریٹے دیاں قسماں

مترجم دیاں خوبیاں

ب: مشرقی ادب دے تریٹے

امام بویری

حافظ شیرازی

شیخ ایاز

ج: مغربی ادب دے تریٹے

گبریل گارشیما رکیز

ٹاں پال سارتر

موپساں

ہرمن میسے

یٹاکل شولونوف،

Recommended Texts:

- شیرازی، حافظ (1966ء)، غزلیات۔ مترجمہ مولانا عبد اللہ عبدی۔ لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی
- وارث شاہ، سید (2001ء)، قصیدہ بردہ شریف نے ترجمہ۔ مترجمہ حفیظ تائب۔ لاہور: القمر انٹرنیشنل پبلس
- سارتر، ٹاں پال (1980ء)، بوہا کوئی نہ۔ مترجمہ شفقت تنویر مرزا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- غالب، مرزا اسد اللہ خان (1987ء)، دیوان غالب۔ مترجمہ امیر عابد۔ لاہور: مجلس ترقی ادب
- قمر رئیس، ڈاکٹر (2004ء)، ترجمہ کا فن اور روایت۔ علی گڑھ: ایجوکیشنل بک ہاؤس
- مارکیٹز، گبریل گارشیما (1992ء)، پہلوں دس دتی گئی موت دا روز نامہ جہ۔ مترجمہ شفقت تنویر مرزا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- وسیم گردیزی (2005ء)، رنگ رس۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

PUNJ-6231

Religious Literature in Punjabi

3 (3-0)

(پنجابی وچ دینی ادب)

مادری زبان عربی نہ ہون کر کے انہوں نے لوکاں نوں اسلامی حکماں تے شریعت دے مسئلایاں نوں سمجھنا اوکھاسی۔ دینی حکماں دی لوکاں تیک پہنچ نوں ہون ہار بناون لئی جتھے صوفیاں نے شعراں راہیں ایہہ خدمت انجام دتی اوتھے ای لوک ادب دی پدھر تے وی ایس وچ کئی گنا لکھاریاں سیر پایا۔ انگریز دے ایستے آون نال چھاپہ خانہ گیا تاں کتاباں دی چھپائی شروع ہوئی۔ عیسائی پادری سرکاری سرپرستی وچ پنڈو پنڈ جا کے انجیل دے ترجمے تے حضرت عیسیٰ دے معجزیاں بارے چھپیاں کتابڑیاں ونڈن لگ پئے۔ ایس دے پرتا دے وچ پنجاب دے مسلمان، سکھ تے ہندو وی اپنے اپنے مذہب دے پرچار لئی میدان وچ آئے تے سوکھی پنڈو زبان وچ فقہی ادب دی تخلیق داکم کیتا۔ ایس کورس وچ مذہبی تے فقہی مسائل بارے لکھیاں گئیاں کتاباں دامطالعہ شامل اے جیہناں وچ پنجاب دی سدھ پدھری لوکاں نوں دینی مسئلایاں بارے جانکاری دیون لئی فقہی مسائل نوں سادہ ڈھنگ وچ لکھن دی روایت ٹری۔ ایہہ کتاباں ہارلا کر کے انگریز مشتریاں ولوں عیسائیت دے پرچار دے جواب وچ لکھیاں گئیاں تے ایہناں دے پڑھنہار پنجاب دے پنڈاں دے سادہ مرادے لوک سن۔ ایس کر کے ایہناں کتاباں وچ فن نالوں بہت دور فکر اتے دتا گیا اے۔

Contents:

- 1۔ پنجابی وچ فقہی ادب دا مذہب تے نور
- 2۔ انگریزاں دی آمد تے عیسائی مشتریاں دا مذہب ہی پرچار
- 3۔ برصغیر دے مذہبی آگوداں ولوں مذہبی پرچار
- 4۔ ”پکی روٹی“ دیاں خصوصیات
- 5۔ ”بوہل نماز“ دا اسلوب
- 6۔ پکی روٹی تے رسالہ بوہل نماز دالسانی ویروا
- 8۔ ”نجات المومنین“ دے مضمون تے فقہی ادب وچ ایہدی تھاں

Recommended Texts:

- عبد الکریم جھنگوی، مولوی (1997ء)، نجات المومنین، مرتبہ۔ حمید اللہ ہاشمی، لاہور: عزیز بک ڈپو
- شہباز ملک، مرتب (1973ء)، پکی روٹی خورد، لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings:

- حافظ برخوردار رانچھا (1997ء)، بوہل نماز، مرتبہ۔ احمد حسین قلعداری، ڈاکٹر، لاہور: عزیز بک ڈپو

PUNJ-6219

Theoretical Criticism

3(3-0)

(نظری تنقید)

ادب وچ تنقید دا کردار بہت اہم تے بنیادی اے۔ ایہ ادب نوں کراہے چین توں بچاؤندی اے۔ کسے دی تخلیق کار لئی بہت ساریاں حداں دا خیال رکھنا ضروری ہوندا اے تے تنقید ای اوہناں حداں دا تعین کردی اے۔ ایس کورس وچ تنقید دے نڈھلے تے ات لوڑیندے نظریے پڑھائے جان گے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ نظری تنقید دی لوڑ تے ایہدی اہمیت بارے گل بات کیتی جائے گی۔ ایس حصے وچ کئی اہم موضوع شامل نیں جیویں کہ تنقید تے تخلیق دار شتے تے دو جیاں غلاماں نال تنقید دا ساٹکا۔ دو حصے وچ نظری تنقید دے کجھ اہم نقاداں دے نظریات پڑھائے جان گے تے تیجے حصے وچ نظریات دی بنیاد تے بنے وکھو وکھ تنقیدی دیستاناں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ ایہ کورس عملی تنقید لئی پڑھیاراں دی تربیت دا کم دیوے گا تے ایہناں نظریات دی واقعی حاصل کرن توں بعد پڑھیار کسے دی لکھت نوں پڑھ کے اوہدے بارے ڈھکویں راء قائم کرن دے قابل ہو جان گے۔

Contents:

الف: نظری تنقید

- I. تنقید کیہ اے؟
- II. تنقید دی لوڑ تے اہمیت
- III. تنقید تے تخلیق دار شتے
- IV. تنقید دا دو جیاں غلاماں نال ساٹکا

ب: نظری نقاد

(i) ارسطو	(ii) کولریج	(iii) میتھیو آرنلڈ	(iv) ٹی۔ ایس۔ ایلیٹ

ج: تنقیدی دیستان

(i) نسیاتی (ii) مارکسی	(iii) جمالیاتی	(iv) عمرانی (v) تقابلی

Recommended Texts:

- جیلانی کامران (سن)، مغرب کے تنقیدی نظریے۔ لاہور: مکتبہ کارواں
- سجاد باقر ضوی، ڈاکٹر (1987ء)، مغرب کے تنقیدی اصول۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

Suggested Readings:

- جمیل جالبی، ڈاکٹر (2005ء)، ارسطو سے ایلیٹ تک۔ اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن
- شارب ردو لوی، پروفیسر (سن)، جدید اردو تنقید؛ اصول و نظریات۔ لاہور: بھٹی سنز پبلشرز
- کلیم صدیقی، مرچ (2017ء)، نئی تنقید۔ اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن

Semester-VI

This course is intended for development of students' understandings of the information world and for the efficient, effective, and confident seeking and use of information they need in difference contexts especially in an academic setting. After having this course, the students will be able to gain a

- Familiarity with varying IL conceptions, models, standards, and frameworks
- Development of a general and subject-specific understanding of digital information landscape.
- Understanding the ethical, socio-economic, and legal issues surrounding information access and use.
- Understanding the nature of information Search/Seeking Process and adoption of appropriate info behavior
- Ability for where and how to find information they need.

Contents:

Defining information literacy (IL); Various conceptions; Other related literacies; Elements of information literacy; Need and importance; Role in life-long learning, academic engagement and performance; Information literacy contexts: academia, workplace, and everyday life; Models of information literacy: Big6TM, Information Search Process, ELIS Model of Info-seeking, Seven Pillars, and Empowering 8; IL competency standards; IL framework for higher education; Library and Information Anxiety; Online Databases: General (Web of Science, Scopus, Google Scholar, etc.) and Subject specific databases; Searching Techniques, Search Strategy Development; Citation Management using a Computer Software; Hands on Training for searching online databases; Academic Integrity and Honesty; Plagiarism Avoidance Techniques; HEC Plagiarism Policy; Use of AI Tools in Learning and Research.

Suggested Readings:

1. Eisenberg, M. B., Lowe, C. A., & Spitzer, K. L. (2004). *Information literacy: Essential skills for the information age*. 2nd ed. London: Libraries unlimited.
2. ALA (2000). *ACRL Information Literacy Competency Standards for Higher Education*. Chicago: ACRL.
3. ACRL (2016). *Framework for Information Literacy for Higher Education*.
4. Ariew, S. A. (2014). *Information Literacy at the Crossroads: The Convergence between the Research and the Writing Processes*.
5. Milena Dobrova, (2010) "Information Literacy at the Crossroad of Education and Information Policies in Europe", *Library Review*, Vol. 59 Issue: 8, pp.638-639.
6. Basili, C. (Ed.). (2008). *Information Literacy at the crossroad of Education and Information Policies in Europe*. Consiglio Nazionale delle Ricerche. Chapter 1 and 2.
7. Jesús Lau (2006). *Guidelines on information literacy for lifelong learning*. Mexico: IL section, IFLA.
8. ACRL (2011). *Guidelines for Instruction Programs in Academic Libraries*.
9. ACRL (2012). *Characteristics of Programs of Information Literacy that Illustrate Best Practices: A Guideline*.
10. Naveed, M. A., & Rafique, F. (2018). *Information Literacy in the Workplace: A Case of Scientists from Pakistan*. *Libri*, 68(3), 247-257.
11. Naveed, M. A., & Anwar, M. A. (2019). *Development of information literacy in Pakistan: Background and research*. *Pakistan Library and Information Science Journal*, 50(2).

PUNJ-6221

Gurmukhi Script

3(3-0)

(گورکھی رسم الخط)

گورکھی اک رسم الخط اے جیہڑا چڑھدے پنجاب وچ پنجابی لکھائی پڑھائی وچ ورتیا جاندا اے۔ اسلام دے اثر ہیٹھ مسلماناں نے عربی تے فارسی تے باہلا دھیان دتا جد کہ چڑھدے پنجاب دے پنجابیاں نے گورکھی نوں ذریعہ بنایا۔ پنجابی ادب وچ چڑھدے پنجاب تے لہندے دیاں وچ وسمدے پنجابی سکھاں ولوں تخلیق ہون والا ادب ساڈے پڑھیاری پینچ توں کے حد تائیں باہر اے۔ جے گورکھی رسم الخط وچ چھپی کوئی کتاب لہ دی جاوے تاں اگلا مسئلہ اوہنوں پڑھن دا بن جاندا اے۔ ایہہ پنجابی دے پڑھیاریاں لئی اک بہت وڈا مسئلہ اے۔ ایس کورس نوں نصاب وچ شامل کرن دا مقصد پنجابی دے سانجھے ادبی بیسڈار تائیں پڑھیاریاں دی پینچ توں ہون بار بنانا اے تاں جے اوہ وڈی پنجابی ادبی ریت توں لایہ چک سکے۔ بولن دی حد تائیں تاں پنجابی وچ تاں پہلاں وی کوئی دپھیڑ نہیں، لکھن والی اوکھ وی ایس کورس دے پڑھن نال نک جائے گی تے پڑھیاری چڑھدے پنجاب وچ ہون والے علمی، ادبی تے تحقیقی کم توں لایہ چکے دے قابل ہو جان گے۔

Contents:

- گورکھی لپی دی ریت
- گورکھی لپی دی سکھائی
- شاہ مکھی پئی (حروف تہی) گورکھی وچ
- گورکھی پئی
- دتھن تے سور
- گورکھی وچ گنتی
- گورکھی توں شاہ مکھی عبارتوں لکھوان دی مشق
- شاہ مکھی توں گورکھی عبارتوں لکھوان دی مشق

Recommended Texts:

- سیتارام باہری، ڈاکٹر (سن)، گورمکھی پڑھائی لکھائی۔ لاہور: ملک بک ڈپو
- کلیان سنگھ (2018ء)، گورمکھی استاد۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Suggested Readings:

- یونائٹڈ برائز (2015ء)، پنجابی بھاشا، لپی اے ویا کرن۔ نویں دی: آری پبلشرز
- شہباز ملک، ڈاکٹر (1996ء) پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

(پنجابی کہانی)

افسانہ یاں کہانی اجو کیاں نثری صنفوں وچوں بہت پسند کیتی جاوے والی صنف اے۔ جیاں دے دنوں دودھ دے رجمیویاں تے سٹنگڑ دے دیہل نے ایہدی مقبولیت وچ ودھا کیتا کیوں جے اجو کے جی کول بہت زیادہ دیہل نہیں رہی تے افسانہ یاں کہانی اک اجیہا فن پارا ہوند اے جیسوں اکو بیٹھک وچ کُنھیا جاسکد اے۔ افسانے وچ بابلا کر کے دی پاتر دی حیاتی وچوں اکو کچھ دی جھاک و کھائی جاندی اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے چار سرگدھویں کہانی کاراں نوں شامل کیتا گیا اے۔ سبھ کول ادبی حوالے نال کوئی نا کوئی نوٹ لکھتا لکھدی اے۔ جے پروین ملک ہوراں نوکر دی پیشہ سوانی دے حقیقی مسائل نوں سوہنے ڈھنگیں لکھیا تے منشا یاد ہوراں وی ایسے جی دی چترکاری کیتی جیہڑی حیاتی وچ سیٹھل ہووے لئی وڈے شہر وچ تہاں جاوے پیردلوں سد اپنیڈ وای رہیا۔ جسو ندر سنگھ ہوراں اجو کے جی دے اندرونے گول دی گل کیتی تے منظوب کر داراں راہیں گجے جذبیاں تے اپورن سدھراں نوں سامنے لینداتے افضل احسن رندھاوا ہوراں پنجاب دی لوک سیانف نوں کہانی داروپ دتا۔

Contents:

1. افسانے دا توار بجی پچھو کڑ
2. پنجابی افسانے دی نور
3. پروین ملک دے افسانیاں وچ سوانیاں دے مسائل
4. پروین ملک دا اسلوب
5. جسو ندر سنگھ دے افسانیاں وچ جی دے اندر دی چترکاری
6. جسو ندر سنگھ دی افسانہ نگاری دالسانی ویروا
7. جسو ندر سنگھ دی کردار نگاری
8. منشا یاد دے افسانیاں وچ ناسٹیلیا
9. منشا یاد دی کردار نگاری
10. افضل احسن رندھاوا دا اسلوب
11. افضل احسن رندھاوا دیاں کہانیاں داسانجی پکھ

Recommended Texts:

- پروین ملک (1984)، کیہ جاناں میں کون۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- منشا یاد (1987ء)، وگدا پانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- افضل احسن رندھاوا (1973ء)، رن توار تے گھوڑا۔ لاہور

Suggested Readings:

- جسو ندر سنگھ (2008ء)، گھہر دا جی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
- سعید ٹھٹھا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

PUNJ-6224

Literary Tradition of Eastern Punjab

3(3-0)

(سہ ماہی ادب و ادبیات)

ایس کورس دا مقصد چڑھدے پنجاب وچ پنجابی ادب بارے جانکاری حاصل کرنا اے۔ پنجابی دے کلاسیکی دور وچ تاں مسلمان صوفیاں ای میدان ماری رکھیا پر اجو کیاں ادبی صنفاں وچ چڑھدے پنجاب دے لکھیاری وچ سیر پارے نیں۔ ایس کورس نوں چار حصیاں وچ ونڈیا گیا اے تے ہر حصے وچ اوس کھیتر دے سرکڑھویں تخلیق کاراں دیاں لکھتاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایس کورس دے پڑھیاری چڑھدے پنجاب وچ لکھی جاوے والی نظم، کہانی، ناول تے تنقید دے کھیتر ادا مطالعہ کرن گے۔ چڑھدے پنجاب دے لکھیاریاں نوں ساڈے پاسے ڈھکویں تھاں نہیں مل سکی جیہدا اک بہت وڈا کارن رسم الخط دا دیکھیر رہی اے۔ ایس ستویں سمسٹر وچ گورکھی پڑھائی لکھائی دا لازمی کورس شامل کیتا اے جیساں نال پڑھیاری ایس اوکڑوں نچھ کے چڑھدے پنجاب دے ادب دا بھروسہ ڈھنگیں مطالعہ کر سکن گے۔

Contents:

الف۔ نظم	
1. ساوے پتر	موہن سنگھ
2. کاغذ تے کینوس	امرتا پرتیتم
3. کلیات شوکار	شوکار ہالوی
ب۔ کہانی:	
1. میریاں سرس کہانیاں	کلونت سنگھ ورک
2. نہیں سانوں کوئی تکلیف نہیں	اجیت کور
ج۔ ناول:	
1. زمیں بچھے آسمان	دلیپ کور ٹوانا
2. ادھ چاننی رات	گوردیال سنگھ
د۔ تنقید:	
1. جیہناں پچھاتا ج	کشن سنگھ
2. رچنا سز چنا	ہر بھجن سنگھ

Recommended Texts:

- موہن سنگھ (2010ء)، ساوے پتر۔ لاہور: چیت کتاب گھر
- گوردیال سنگھ (سن)، ادھ چاننی رات۔ لاہور: چیت کتاب گھر
- کلونت سنگھ ورک (2006ء)، میریاں سرس کہانیاں۔ لاہور: چیت کتاب گھر

Suggested Readings:

- ہر بھجن سنگھ (1977ء)، رچنا سز چنا۔ امرتسر: نوجیتن پبلشرز
- کشن سنگھ، پروفیسر (2004ء)، جیہناں پچھاتا سچ۔ لاہور: چیت کتاب گھر
- اجیت کور (1991ء)، نہیں سانوں کوئی تکلیف نہیں۔ لاہور: ادم پبلشرز

PUNJ-6209

Special Study of Heer Damodar

3(3-0)

(خصوصی مطالعہ - ہیہر دمودر)

اسلوب و ادبی وان و سبب ہون کر کے پنجاب وچ رومانی قصیاں نوں شروع توں ای بہت نامنائلی۔ پنجابی ادب وچ قصہ ادب دی نینہہ چنیوٹ دے واسی دمودر نے رکھی۔ دمودر نے پنجاب دے ہر من پیارے رومان ہیر رانجھے نوں نظمایا تے امر کر چھڑیا۔ قصہ ہیر رانجھائی اگے چل کے پنجابی وچ سبھ توں ودھ کھنڈن والا قصہ بنیاد و سو توں ودھ شاعر اں ایہدے راہیں اپنے فن دے کمال و کھائے۔ ایس کورس نوں شامل کرن و امقصد اک تاں پنجابی قصے دے تواریخی و کچھو کڑ نوں سمجھن دا آہر کرنا تے تے نالو تال دمودر دے شعری گناں نوں کھوجنا۔ دمودر نے لہندی لہجہ اپنایا جس کر کے اوہنوں ڈھکویں رنگیں پڑھیانہ جاسکیا۔ ایس کورس راہیں پڑھیار متن دی پڑھائی دے نال نال دمودر دے شعری گناں دا ویر واکر کر کے جیس نال پنجاب وچ انسانیت، بھائی چارے تے پریم دیاں قدراں بارے جانکاری حاصل ہووے گی۔

Contents:

1. دمودر دی حیاتی
2. پنجابی وچ قصہ کاری دی ریت
3. پنجابی دا پہلا سلبہ قصہ
4. ہیر دمودر وچ مذہبی برداشت
5. دمودر دے کرداراں دی ویسی رنگن
6. دمودر دی لفظالی
7. ہیر دمودر وچ انسانی نفسیات دا ڈھنگھا مشاہدہ
8. ہیر دمودر وچوں چو نوں متن دی پڑھت

Recommended Texts:

- دمودر (1986ء)، ہیر دمودر۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- پریگی، گوررت سنگھ، پرنسپل (1974ء)، دمودر رچنا ولی۔ پیٹالہ: بھاشا بھاگ

Suggested Readings:

- بلال زبیری (1975ء)، جھنگ کی لوک کہانیاں۔ جھنگ: جھنگ ادبی اکیڈمی
- بھائی، اتم سنگھ (1982ء)، قصہ کاو نے ہیر دمودر۔ پیٹالہ: پوٹر پرائمر پبلسر
- نجم حسین سید (1990ء)، اکتھ کہانی۔ لاہور: ادم پبلسرز
- سچ اللہ قریشی، پروفیسر (1998ء)، سرزمین جھنگ۔ لاہور: گلشن ہاؤس

Semester-VII

This course is designed to acquaint students with the objectives to make them understand the basic concepts of Sports Sciences and Physical Education and its relation to Health Education and provide preliminary awareness about physical, mental, and social developments involving students in various athletics and games practical as well as interpretation of biological and psychological effects of physical activities.

Contents:

1. *Introduction to Sports Sciences*
2. *Movement Education*
3. *Physical Fitness*
4. *Introduction of Posture and Postural Deformities*
5. *Warm Up and Cool Down*
6. *Weight Management*
7. *Introduction to Sports Nutrition*
8. *Recreation*
- 9.

Practical:

1. *Athletics (Track and Field Events)*
2. *Games (Football, Volleyball, Basketball, Badminton, Table Tennis)*
3. *Gymnastic*
- 4.

Recommended Texts:

1. Osada, N. (2019). *Theory of International Physical Education and Sports Studies for the Achievement of Peace*. CCB Publishing.
2. Zeigler, F.Z.E.F. (2016). *Philosophy of physical activity education (including educational sport)*. Trafford Publishing Fink, H. H., & Mikesky, A. E. (2020). *Practical applications in sports nutrition* (5th ed.). Burlington, MA, New Jersey: Jones & Bartlett Learning.
3. Human Kinetics. (2013). *Introduction to recreation and leisure*. Human Kinetics. Jeukendrup, A. E., & Gleeson, M. (2019). *Sport nutrition* (4th ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.

Suggested Readings:

1. Goldman, L. (2015). *Raising our children to be resilient: A guide to helping children cope with trauma in today's world*. Rutledge.
2. Kamlesh, M. L. (2004). *Athletic Personality: A psychological probe*. Khel Sahitya Kendra.
3. Guthrie, M. (2003). *Coaching track & field successfully*. Human Kinetics.
4. Carr, G., & Carr, G. A. (1999). *Fundamentals of track and field*. Human Kinetics.
5. Barber, G. (2016). *Getting started in track and field athletics: Advice & ideas for children, parents, and teachers*. Trafford Publishing.

URCG-5111

Translation of the Holy Quran-IV

0(0-1)

Objectives:

- To familiarize the students with commandments of trade and inheritance mentioned in the Quranic text (with the help of Urdu translation).
- Students
- To introduce the students to scientific facts and miracles of the Holy Quran and Quranic stress on deep study of Allah's explored universe.
- To motivate the students for reading and exploring the last Holy Book revealed by Almighty Allah.
- Through memorization students will develop their relation with last revelation.

Contents:

- تجارت اور وراثت:
- مال کی تقسیم
- نادان کا مال
- عوام الناس کا مال
- عورتوں کا مال
- یتیموں کا مال
- کفار کا مال
- جائز مال
- معاہدے
- رہن
- قرض
- سائنسی حقائق:
- تخلیق کائنات
- اجرام فلکی
- شجر و حجر
- زمین و آسمان کے اسرار
- ہوائیں اور طوفان
- بہائم اور مویشی
- حشرات الارض
- پہاڑ اور سمندر

Grammar: قرآنی عربی گرامر کے اصول اور ان کے اطلاقات (متن قرآنی پر اطلاقات سے توضیحات)

Details of Chapters and verse Numbers:

- منتخب آیات مع ترجمہ و تجوید
- البقرہ (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳)

- آل عمران (١١٤، ١٣٣، ١٣٠، ١٩٠، ٢٤، ٥٩)
- النساء (٢٩، ٢٣، ٢٩، ١٦١)
- المائدة (٨٩، ٩٥، ٤٥، ٦٩، ٦٠)
- التوبة (٩٨، ٢٣، ٢٩، ٢٣، ٢٠، ٣٠)
- الاعراف (١٤٢، ١٨٥، ٥٤، ٥٨، ١٦٣، ١٦٣، ١٦٠، ١٦٠، ١٣٣، ١٤٦، ١٦٦)
- الرعد (١٤، ٣)
- الطور (٣٣)
- الانعام (٥٩، ٦٣، ١٣١، ١٣٦، ٣٨)
- الانفال (٢٨، ٣٦، ٣١)
- الكهف (٥١، ١٠٩، ٣٤، ٣٤، ١٤، ٣٥)
- الجاثية (٥)
- قاطر (٢٤، ١٢، ١٣)
- التكتيوت (٢٠، ٦٣، ٣١)
- الروم (٥٠)
- الاسراء (٤٠، ٩٩)
- الرعد (٢)
- السبا (١٠، ٣، ٢٢)
- يونس (٨٨، ١٠١، ٢٣، ٢٣، ٥، ٢٢)
- يوسف (٩٣، ١٣)
- الفرقان (٦٢، ٥٣)
- لقمان (٢٩، ١٦)
- طه (١١٣، ٥٣)
- النمل (٤٥، ١١، ٦١، ٣٩، ٤٩، ٦٨، ٦٨، ١١٥، ٨، ٨)
- النمل (٦٣، ٦٣، ٨٨، ٦٠، ٨٢، ١٦، ١٤، ١٨)
- السجدة (٢٤)
- الحديد (٦)
- حود (٣٣، ٦)
- يسين (٣٤، ٣١)
- الروم (٣٩، ٣٩، ٥٠، ١٩، ٢٣، ٣٦)
- فصلت (٣٩، ٣٩)
- الحج (٦١، ٦٥، ٢٢، ٤٣)
- الحجر (١٩، ٢٢)
- الانبياء (٣١، ٣٠، ٣٤)
- الزاريات (٣٤)

- الزلزله (۱)
- القصص (۸۲، ۸۱، ۸۰، ۷۹، ۷۶)
- النور (۳۳، ۳۵، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۷)
- الجمعة (۵، ۱۱، ۱۰، ۶۲، ۱۱)
- القمر (۷)
- الواقعة (۶۹)
- الفاطر (۱۳، ۲۰)
- الملك (۱۹)
- الصف (۱۰)
- الجن (۱۳)
- الشورى (۲۸)
- الزخرف (۱۱)
- الفيل (۱)

(پنجابی ڈراما)

ادبی دی تاریخ ڈرامے دے بغیر نامکمل اے کیوں جے ادب حیاتی دی پترکاری داناں اے تے ڈراما ایس دا بہت ڈھکواں وسیلہ اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے چار اُچ کوئی دے نالک کاراں دے نالکاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں نالکاں وچ نالک کاراں نے سکالی پنجابی وسیب دی سورت کاری دے نال نال تواریخی پاتراں تے واقعییاں نوں وی پیش کیتا اے۔ اچ ایہہ کورس جتھے پڑھیاراں دی نالک کلاناں جانکاری کروائے گا اوتھے ای پنجاب دی بحرویں تاریخ بارے وی دس پائے گا۔ ایہناں وچ سجاد حیدر ہو راس دے ریڈیائی ڈرامے وی شامل نیں جیہناں نال پڑھیاریڈیائی تے لکھتی ڈرامے دا فرق سمجھن دے قابل ہو جان گے۔ ایس کورس وچ نالک کاری تے اچھا کر کے پنجابی نالک کاری دی تاریخ بارے وی گل بات چھوہی جائے گی۔

Contents:

- ڈراما، پنجابی ڈراما تے تھئیر دی ریت
- پنجابی ڈرامے دا ارتقاء
- پنجابی ریڈیائی ڈرامے دا ارتقاء
- سجاد حیدر دی ڈراما نگاری، کردار نگاری، اسلوب
- فقنس وچ پنجاب دی پینڈور، متل دی تصویر کشی
- میجر اسحاق دی ڈراما نگاری، اسلوب
- اشفاق احمد دے ڈراماں وچ پنجابی پینڈور، متل
- اشفاق احمد دا اسلوب
- نجم حسین سید دی ڈراما نگاری وچ ناہری تے دیس پیار
- نجم حسین سید دا اسلوب

Recommended Texts:

- اسحاق محمد (1976ء)، فقنس۔ لاہور: پنجابی ادبی مرکز
- سجاد حیدر (1986ء)، سورج مکھی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- نجم حسین سید (2000ء)، اک رات راوی دی۔ لاہور: زت لیکھا
- اشفاق احمد (2005ء)، ٹاہلی دے تھلے۔ لاہور: سنگ میل پبلیکیشنز

Suggested Readings:

- محمد شاہد حسین، ڈاکٹر (1994ء)، ڈراما فن اور روایت۔ نئی دہلی: حسین پبلیکیشنز
- قدر آفانی (1973ء)، پنجابی افسانہ نے ڈراما۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
- سعید بھٹنا (1997ء)، سانس جھہ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

(داراں تے جتے نالے)

وار پنجابی ادب دی نوکلی صنف اے۔ پنجابی ادب نوں ایہہ مان حاصل اے کہ ایس وچ کسے بادشاہ، سردار یاں ڈیرے واقصیدہ لہجیاں وی نہیں لہجہ اجد کہ سور میاں تے دھرتی جاپاں نوں ہمیشہ وڈیا گیا اے۔ پنجاب صدیاں توں ای دھاڑویاں دیاں بلیاں داشکار رہیا اے۔ ایہناں دھاڑویاں دامقابلہ کرن لئی جد کوئی سور مامیدان وچ نتر داتاں اوہدے جدی میراٹی اوہدی بہادری دے سوہلے گاوندے۔ ایہناں رزمیاں گیتاں نوں پنجابی وچ وار آکھیا جاندا اے۔ ایس کورس وچ "نادر شاہ دی وار" وی شامل اے جس وچ نادر شاہ درانی دے ہندوستان اُتے حملے دا پورا احوال درج اے۔ داراں وچ سماکی تاریخ سچے تے کچے رنگ وچ دکھائی دیندی اے کیوں جے ایہناں دے لکھن والے درباری مورخ نہیں ہوندے سگوں عوام اندر وسدے عام جی ہوندے نہیں جیہناں دا سچ جھوٹہ سبھ دے ساہنے ہوند اے۔ داراں نوں پڑھن دا مطلب سماکی تاریخ دالوک درشن اے۔ ایس کورس نال پڑھیاں وچ اپنی دھرتی تے ریت تے مان دے جذبے پیدا ہون گے تے نالے اوہ وکھ سکے گے جو پنجابی وچ رزمیہ ادب دے کئے ودھیا نمونے ملدے نیں۔

Contents:

- پنجابی ادب وچ وار دی ریت تے تاریخ
- کل تے نادر پارے بحث
- نادر شاہ دی وار تاریخی پس منظر
- نادر شاہ دی وار دا فنی تے فکری ویروا
- نجابت دی کردار نگاری دا جائزہ
- چٹھیاں دی وار دا تاریخی پس منظر
- چٹھیاں دی وار دا فنی تے فکری جائزہ
- پیر محمد دی کردار نگاری دا جائزہ
- واقعاتی حوالے نال "جنگ ہند پنجاب" دا بھرواں ویروا
- شاہ محمد دا سلوب

Recommended Texts:

- پیر محمد (2004ء)، چٹھیاں دی وار۔ لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز
- نجابت (1989ء)، نادر شاہ دی وار۔ مرتبہ نواب سیال۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- شاہ محمد (1972ء)، جنگ ہند پنجاب۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- شاہ جہاں مقبل (1990ء)، جنگ نامہ مقبل نے پنجابی مرثیہ۔ مرتبہ شہباز ملک۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

PUNJ-6220

Principles of Research

3(3-0)

(کھون، دے اصول)

ایہہ کورس تحقیق دے اصولاں تے تحقیق دے دکھو دکھ ڈھنگاں دی پڑھائی تے پرسیا ہو یا اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں تحقیق دے فن بارے جانکاری دتی جائے گی جیہڑی تحقیقی مقالہ لکھن نئے ادھناں لئی بہت لایجھ وند ہوئے گی۔ لائبریری وچوں مواد دی بھال، نوٹس لینا تے حوالے درج کرنا عام پڑھیاری لئی چنگا بھلا دکھا کم اے۔ ایس کورس وچ لائبریری دے عالمی اصولاں موجب مضموناں نوں الاٹ کیتے گئے کوڈز دے حوالے نال خصوصی جانکاری وی شامل اے جیہدی مدد نال پڑھیاری تحقیق کان لوڑندیاں کتاباں بہت سوکھ نال لہجھ سکدے نیں۔ ایس کورس وچ شعری تے نثری کھوج دے دکھو دکھ ڈھنگاں نوں نثار کے پیش کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے پڑھیاراں نوں متن دی سودھ کاری دے اصول تے ڈھنگ سمجھن وچ وی آسانی ہوئے گی۔ ایس کورس وچ تحقیق دے حوالے نال دکھو دکھ سو جھواناں دے نظریات پڑھن توں بعد پڑھیاری عملی تحقیق دے میدان وچ اپہناں توں لایجھ چکن گے۔

Contents:

1. تحقیق کیہ اے؟
2. تحقیق دی لوڑ تے اہمیت
3. محقق دیاں خوبیاں
4. کھوج دے وسیلے
5. کھوج دے اصول
6. حوالے دا فن
7. کتابیات دا طریقہ
8. پنجابی کھوج دی ریت

Recommended Texts:

- تبسم کاشمیری، ڈاکٹر (1992ء)، ادبی تحقیق کے اصول۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان
- تنویر احمد علوی، ڈاکٹر (2015ء)، اصول تحقیق و ترتیب متن۔ لاہور: گلت پبلشرز

Suggested Readings:

- سلطانیہ بخش، ڈاکٹر، ایم (2017ء)، اردو میں اصول تحقیق۔ اسلام آباد: ورڈویشن پبلشرز
- گیان چند، ڈاکٹر (2002ء)، تحقیق کا فن۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

Semester-VIII

This course is aimed at introducing the students with basic concepts of conventional and emerging concepts of digital communication. Students would be able to identify and distinguish between the key concepts of conventional and digital communication. Conventional media such as television, radio, newspapers and magazines have long been the primary outlet for communication campaigns, but added to this now are digital channels like social media (Facebook, Twitter, Instagram) that have increased the opportunities for companies, big and small, to connect and spread the word. Digital communications media are inherently capable of being more interactive, more participatory, more egalitarian, more decentralized, and less hierarchical. As such, the types of social relations and communities which can be built on these media share these characteristics. This course further enables the students to understand the communication process, conventional and digital communication systems, problems and prospects of conventional and digital communication and distinguish among various forms of mass media.

Contents:

1. Communication: process, types and functions
2. Barriers in communication
3. Models of mass communication: linear, circular, transactional
4. Print media communication: newspapers, magazines, periodicals, books, pamphlets, etc.
5. Electronic media communication: radio, television, film
6. New media: (internet): website, blog, vlog, and use of AI in social media
7. ICTs and emerging platforms of new media: web 2.0, web 3.0
8. The phenomenon of social media: Facebook, Twitter, LinkedIn, Google
9. Integration, convergence, consumerism and amplifications of mass contents on ICT platforms
10. Receiver of communication as channels of ICTs
11. Media Literacy: difference between real and fake news, propaganda, Framing, angeling.

Recommended Texts:

1. Baran, S. (2016). *Introduction to mass communication: Media literacy and culture* (10th ed.). McGraw-Hill.
2. Campbell, R., Martin, C., & Fabos, B. (2014). *Media and communication: Mass communication in a digital age*. St. Martin's.

Suggested Readings:

1. Dominick, J. (2014). *Dynamics of mass communication* (12th ed.). McGraw-Hill.
2. Vivian, J. (2015). *Media of mass communication*. Pearson.
3. Lindgren, S. (2017). *Digital media and society*. Sage.

دنیا دا کوئی ادب وی تنقید دے بغیر اگے نہیں ودھ سکدا۔ تنقید ادب وچ نویں راہوں کھولن تے نویں زاویے دریافت کرن دا ناں اے۔ ایہہ کورس ستویں سمسٹر دے کورس، "نظری تنقید" کوڈ نمبر PUNJ-7113 دا تسلسل اے جس وچ تنقیدی نظریات تے تنقیدی اصولاں دا مطالعہ کیتا گیا سی۔ اوس کورس وچ پڑھے گئے نظریات دی روشنی وچ پڑھیار پنجابی دے وڈے تے مشہور نقاداں دیاں لکھتاں دا مطالعہ کرن گے۔ ایس کورس وچ نجم حسین سید، شریف نجہای، حسین شاہد، عارف عبدالتین تے ڈاکٹر اسلم رانا جیسے نامی سوجھواناں دیاں لکھتاں دا دیروا کیتا جائے گا۔ پڑھیار نظریاتی تنقید دے اصولاں تے تنقیدی دبستاناں دے حوالے نال ایہناں لکھتاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس وچ شامل شریف وڈے پنجابی نقاداں دیاں لکھتاں دے بھرویں مطالعے توں بعد پڑھیاراں نوں تنقید دیاں نظری بھٹاں توں اگے ودھ کے اوہناں دے اطلاق بارے جانکاری حاصل ہووے گی۔ ایہناں نقاداں کول نظریاتی حوالے نال لکھتاں دی بھرمار اے۔ پڑھیار ایہہ جان سکے گے کہ اکو گل یاں لکھت نوں نفسیاتی نقاد کیوں دیکھد اے؟ مار کسی نقاد کیوں دیکھد اے تے عمرانی نقاد اوسے لکھت بارے کیہ وچار رکھد اے۔

Contents:

1. جھاتیاں	شریف نجہای
2. ساراں	نجم حسین سید
3. پرکھ پڑچول	عارف عبدالتین
4. پورنے	حسین شاہد
5. رنگ سنگ	اسلم رانا

Recommended Texts:

اسلم رانا، ڈاکٹر (1991ء)، رنگ سنگ۔ لاہور: عزیز پبلشرز
حسین شاہد (1972ء)، پورنے۔ سیالکوٹ: زریں پبلی کیشنز

Suggested Readings:

شریف نجہای (1994ء)، جھاتیاں۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
عارف عبدالتین (2000ء)، پرکھ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز
نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: پچیت کتاب گھر

PUNJ-6228

Modern Punjabi Poetry-II

3(3-0)

(نویں پنجابی نظم-II)

ایس کورس وچ جدید پنجابی شاعری دے ست وڈے شاعران نوں شامل کیا گیا اے۔ ایہہ سبھ پنجابی دے وچ نویں مہاڑاں دی نینہہ رکھن والے شاعر نیں۔ شریف کنجہای ہوریاں پنجابی وچ نویں نظم نوں اچھائی دتی۔ باقی صدیقی ہوریاں پوٹھوہاری لہجے نوں درت کے دھرتی دی سچی تے سچی نمائندگی کیتی تے تھوڑے شہداں وچ بھروسے گل کرن دا ڈھنگ درتیا۔ منیر نیازی دی ٹٹنا دنیادے کسے وی چوٹی دے رومانی شاعر نال کیتی جاسکدی اے۔ اوہناں نے بہت ہی تھوڑے اکھراں وچ معنیاں تے رمزاں دے دریا وگائے نیں۔ احمد راہی ہوریاں دی شاعری وچ بے مثال روانی اے۔ رائے محمد خاں ناصر ہوریاں دہسی بندے دے اندر دی گل کیتی تے مظہر ترمذی ہوریاں اجو کے جی دیاں جذباتی اوکڑاں بارے دس پائی۔ ایس کورس دے پڑھاؤن دا مقصد پڑھیادراں نوں شاعری وچ پرچلت اجو کے رجحان ماں بارے پڑھن دا ذوق پیدا کرنا تے انسانی روایاں اندر نت واپردیاں تبدیلیاں بارے کھوج کرن دی راہ دکھانا اے۔

Contents:

1. جگر اتے شریف کنجہای
2. ترنجن احمد راہی
3. کل کلام منیر نیازی
4. کچے گٹھے باقی صدیقی
5. نیل کرائیاں نیلکاں نسرین انجم بھٹی
6. دو جاہتھ سوالی مظہر ترمذی
7. ہڈک رائے محمد خاں ناصر

Recommended Texts:

شریف کنجہای (1986ء)، جگر اتے۔ لاہور: عزیز پبلشرز
 باقی صدیقی (1994ء)، کچے گٹھے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
 احمد راہی (2007ء)، ترنجن۔ لاہور: الحمد پبلی کیشنز

Suggested Readings:

جیانی کامران (1985ء)، نئی نظم کے تقاضے۔ لاہور: مکتبہ عالیہ
 تبسم کاشمیری (1975ء)، جدید اردو شاعری میں علامت نگاری۔ لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز
 رائے محمد خاں ناصر (2019ء)، ہڈک۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید

PUNJ-6210

Patriotic Literature

3(3-0)

(قومی ادب)

پنجابی ادب وچ دیس پیار دے جذبیاں دا بھرداں اظہار ملدا اے۔ پنجابی شاعری دا نمونل سجاوا ای ایہہ رہیا اے کہ ایس وچ کسے بادشاہیاں گنڈے دی سلاہنا لہجیاں وی نہیں لہجہ دی جد کہ سور میاں دی سور ستائی دے گیت ایہدے متھے واسپر ارہے نیں۔ دیس پیار دے حوالے نال ساڈے کول باہلا ادب تاں پاک ہند جنگاں دے پچھو کڑ وچ رچیا گیا۔ ایس وچ وی اچھا کر کے 1965ء دی جنگ سے رچیا جاوَن والا ادب سر کڈ حواں اے کیوں جے اوس ویلے جوش جذبے دے اظہار وچ قومی سطح دے اوہیاں دے نال نال پنجابی ادبیاں وی چنگا چو کھا حصہ رلایا۔ زمانی حوالے نال ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے، 1929ء تیکر دی قومی شاعری، 1930ء توں 1940ء دی قومی شاعری تے 1940ء توں بعد دی قومی شاعری۔ ایہہ کورس پڑھن نال سماکی تاریخ دی جانکاری حاصل ہوئے گی تے دیس پیار دے جذبیاں نوں پریر نالے گی۔ ایس وچ 1965ء تے 1971ء دیاں پاک ہند جنگاں بارے اچھا مطالعہ کیتا جائے گا جس نال پڑھیاراں نوں اپنی قومی تاریخ بارے جانن وچ مدد ملے گی۔ ایہناں جنگاں وچ پنجابی شاعران دی ادبی سانجھ دے نال نال تحریک پاکستان وچ پنجابی شاعران دے حصے بارے دی بھروسہ گل بات کیتی جائے جس نال پڑھیاراں نوں دیس پیار دیاں تحریکاں وچ ادب دے کردار نوں سمجھن وچ مدد ملے گی۔

Contents:

- 1- پنجابی وچ دیش بھگت شاعری، 1929ء تیکر
- 2- 1930ء توں 1940ء تیکر پنجابی قومی شاعری دی ٹور
- 3- پنجابی شاعران دا تحریک پاکستان وچ قلمی حصہ
- 4- پنجابی شاعران دا تحریک پاکستان وچ عملی حصہ
- 5- 1940ء توں 1947ء تیکر قومی شاعری دی ٹور
- 6- آزادی توں بعد پنجابی قومی شاعری دی ٹور، 1964ء تیکر
- 7- "گلاں خون خمیر دیاں" دا خصوصی مطالعہ 1965ء دی جنگ دے حوالے نال
- 8- "ستاراں دن" دا فنی، فکری تے موضوعاتی جائزہ
- 9- پنجاب دا جغرافیائی جائزہ

Recommended Texts:

- 1- شہباز ملک (1980ء)، پنجابی ادب نے منزل پاکستان، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 2- فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر (2008ء)، ستاراں دن، لاہور: بزم فقیر

Suggested Readings:

- 1- راجا رسالو، مرتب (1966ء)، گلاں خون خمیر دیاں، لاہور: پاکستان رائٹرز گلڈ
- 2- شفقت تنویر مرزا (1993ء)، تحریک آزادی نے پاکستان وچ پنجاب دا حصہ، لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- 3- قدر آفاقی (1972ء)، پنج رنگ، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 4- بوٹے شاہ (2000ء)، پنجاب دی جغرافیائی تاریخ، لاہور: پنجابی تواریخ بورڈ

کے وی دھرتی دے جیاں وی سچی نمائندگی او تھوں دے لوک ادب وچ ملدی اے۔ توہاں دا ثقافتی مونیہ متھالو لوک ادب ہی مستند اے۔ پنجابی ادب ایس معاملے وچ بہت بھرواں اے۔ پنجاب دیاں زیادہ مشہور لوک کہانیاں وچ ہیر رانجھا، سسی پنوں، سوہنی مینوال تے سیف الملوک شامل نیں۔ ایہناں قصیاں نوں تاں وڈے شاعر نصیب ہو گئے تے ایہہ باقاعدہ لکھیجمن توں بعد کسے ناکسے شاعر دے نادرین لگ گئے پر پنجاب دے پنڈاں تھاداں وچ لہڑیاں، چھیڑوواں تے کھیتاں وچ کم کر دے واہی داناں تھوں ہونہ وچ آون والا ادب وی نال نال چلدا رہیا اے۔ ایس کورس وچ لوک ادب دے حوالے نال پنجابی ادب دے مختلف سمیاں دا ویروا کیتا جائے گا۔ ایچ ایہہ کورس پنجابی لوک ادب دی ٹور دا ارتقائی ویروا کرن داکم دیوے گا۔ لوک ادب وچوں سانوں اپنی دھرتی دے ریت رواج، لوک سیانف تے اپنے وڈکیاں دے رجھیویاں بارے جانکاری ملدی اے۔

Contents:

- آ. لوک ادب تے تاریخ دی سانجھ
- ب. سلاطین دے دے پاتراں دا ویروا
- ج. مغلاں دا ساتے لوک ادب
- د. سکھاں دے عہد
- ه. لوک ادب راہیں انگریزی راج
- و. آزادی مگروں لوک ادب وچ پنجابی جیون

Recommended Texts:

- ثناور چدھڑ (2003ء)، اکھاناں راہیں پنجاب دی تاریخ۔ لالیانی: پنجابی کھوج گڑھ، 2003ء۔
 ونجارا بیدی (1959ء)، لوک اکھدے ہن۔ لدھیانہ: پنجابی ساہت اکیڈمی
 ٹپیل، آر۔ سی (1991ء)، حکایات پنجاب۔ مترجمہ میاں عبدالرشید۔ لاہور: مجلس ترقی ادب

Suggested Readings:

- سعید بھٹنا (2006ء)، کمال کہانی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 سعید بھٹنا (2010ء)، ناہر کہانی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 اعجاز، اے ڈی (1983ء)، کال بلیندی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ